

● کتر الرموز

از امیر حسینی هروی . سراینده زاد المسافرین .

مثنوی عرفانست با عنوانهای : طریقی معرفت ، بیان عشق ، بیان حرص نفس ، زکوة ، روزه ، حج ، علم ، معرفت توحید ، معرفت الله تعالی ، شناخت نفس ، دل ، روح ، عقل ، شراب ، پیر و مریدی ، تغذیه علم عشق ، توبه ، صبر و غیرهم .

آغاز : مان حسینی این همه سودا چراست
بر سر بازارت این غوغا چراست
بشکن این گوهر که مقدارش نمالد
در دو عالم یک خریدارش نمالد

[همان : مثنوی ۴ : ۳۰۶۰]

○ 224/7451 - ○ : نستعلیق ، ابوالحسن ولد شیخ جیتھو ، یوم الاربع وقت عصر ، ۲۵ ذیحجه ۱۰۴۳ ، در عهد محمد شاه پادشاه ، عنوانها شنکوف ، ۳۸ ص ، ۱۵ س .

● کواکب الدریه فی مدح خیر البریه = قصیده برده

● گریہ نامہ

از ظھورالله بن نور الله . (ترجمہ) . روزگارش بدست لیامد .

قصہ گریہ نگاشته اشرف لاهوری کہ بزبان ہندی بود ، را ترجمہ بہ زبان فارسی نظم کردہ است . در آن می سراید :

یکی شخص «اشرف» بہ «لاهور» بود گزو «قصہ گریہ» مشہور بود

همان قصہ نیک و خوش قال را همان قصہ خوب و خوشحال را

بپارس زبان نظم کردم شباب کہ باشند از خواندش ہورہ باب

قصہ گریہ و موش است ، نامیوب ، بی عنوان ہا :

آغاز : ثل الحمد و بعدش ثنای عظیم بہ احمد بلامیم و احد بوم

پس از حمد یحمد پروردگار کہ اسری ہمیدہ بلبل القرار

○ 368/7586 - ○ : نستعلیق ، اکبر علی کرتا پوری حالوارد امرتسر ، رجب ۱۲۹۵ ،

● گلزار حال

از بتوانی داس . در بخش هندویی گذشت .

● گلشن راز

از محمود شبستری . در ۸۷۱۷ سروده است ، مثنوی عرفانی ست .

آغاز : بنام آنکه جان را نکرت آموخت چراغ دل بتور حکمت افروخت

[همان : منزوی ۴ : ۳۰۷۳ - موزه : ۶۲۰] .

○ 450/7464 - O : استعلاقی ، لیبی بخش ، ۵۱۲۷۳ ، عنوانها شنکرف ، ش ، همراه

دهوان بدر چاپی ک ۱ - ۱۳ ، ۴۲ ص .

○ 165/7390 - O : استعلاقی ، سده ۸۱۳ ، عنوانها شنکرف ، مورزانه زده ،

ص ۱۷ ، ص ۵۸ .

● گل گشتی

از لجات قمی اصفهانی ، سید عبدالهادی . وی در حدود ۲۸/۵۱۱۴۰ - ۱۷۲۷ م در گذشته

است . (موزه : ۵۳۲) .

آغاز : در گپ عشق هر آن نامه که دلخواه بود

زیبشی نام خوش حضرت الله بود

[همان : منزوی ۴ : ۳۰۸۲ - موزه : ۶۲۱] .

○ 392/7607 - O : استعلاقی ، سده ۸۱۳ ، ۲۴ ص ، ۱۳ ص .

● شرح گل گشتی

متن از نجات ، شرح از محمد غیاث الدین . بروش عرفانی در عشق ، در ۱۸۳۷/۵۱۳۵۳ م

نگاشته است ، نام شارح در دیباچه آمده است .

آغاز : باید دانست که بحر ایات این مثنوی رمل مثنی است . . . در گپ عشق . . .

گپ بفتح کاف عجمی و های فارسی سخن و کلام و لفظ حضرت کامله تعظیم است .

[همان : منزوی ۴ : ۳۴۹۵] .

○ 498/7722 - O : استعلاقی ، کرم خان ولد اعظم خان ، متوطن قصبه شاه آباد ، بروز

چهار شنبه ۱۴ ربیع الاول ، ۵۱۲۹۰ ، الدکی کرم خورده ، ۶۶ ص ، ۱۳ ص .

● گل و نوروز

از خواجوی کرمانی . در ۵۷۴۲ به انجام رسالده است .

آغاز : بنام نقشبند تخته خاک

عذار افروز مه رویان افلاک

[همان : منزوی ۴ : ۳۰۸۶] .

○ 259/7480 - O : نستعلیق خوش ، سده ۱۰ هـ ، سرلوح طلایی و رنگین زُبا ، جدولیند
طلایی و شنکرف و سبز و سیاه ، با مهر «غایت حسین» مورخ ۱۱۲۱۹ هـ ش ۲ در کلیات او ،
ک ۵۸ - ۱۱۹ ، ۱۹۰ ص .

● گنجفیه

از اهل شیرازی .

آغاز (دیباچه) : بسم الله تعالی تذکره الا علی پوشیده نمائند بر ارباب صورت و معنی که این
بنده کم بضاعت اهل شیرازی .

آغاز (متن) : ای سر و سهی خاک رخت وقت خرام کی صورت مه بود چو حسن تو تمام

[همان : منزوی ۴ : ۳۰۸۹] .

○ 54/7280 - O : نستعلیق پخته ، عهد مؤمن بن نصیر الدین عهد ، ۲۹ رجب سنه تسع
و اربعین و الف (۱۰۴۹ هـ) ، با سرلوح ، عنوان سفید ، جدول ۴ راه سبز و طلایی و شنکرف و
لاجورد و سیاه ، ش ۳ در کلیات او گ ۱۹۳ - ۱۹۹ ، ۱۹۰ ص ، در متن و هاشم .

● لیلی مجنون

از جامی .

آغاز : ای خاک تو تاج سر بلندان

مجنون تو عقل هوشمندان

[همان : موزه : ۶۲۴] .

○ 62/7287 - O : نستعلیق مایل به شکسته ، سده ۱۰ هـ ، عنوانها شنکرف ، جدولیند
۴ راه سیاه و زرد ، چهار ستون ، ۸۴ ص ، ۲۷ ص .

● لیلی مجنون

از نظامی گنجوی .

آغاز : ای نام تو بهترین سر آغاز
بی نام تو نامه کی کنم باز○ 4/7238 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۰ ، سرلوح ، عنوانها شنکرف ، جدولبند زرین ،
آب دیده ، ش ۴ در خمسه اوگ ۱۹۷ ، ۲۵۰ ص .○ 257/7478 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، سرلوح رنگین ، عنوانها شنکرف ، جدول ۲
راه شنکرف و لاجورد ، چهار ستون ، ش ۳ در مجموعه ۱۱۰ ، ۳۱ ص .○ 56/7281 - O : نستعلیق خوش ، مجد کمال (ترجمه) کمال الدین کشمیری (ترجمه)
آخرین پنج گنج ، ۲ جمادی الثاني ۸۱۲۵۹ ، سرلوح ، عنوانها شنکرف ، جدولبند ۵ راه شنکرف و
زرین و سیاه ، کمند بندی ، مصور به ۵ تصویر ، ش ۳ در خمسه اوگ ۱۴۳ - ۲۰۴ ، چهار
ستون ۱۸۰ ص .○ 103/7325 - O : نستعلیق ، عبدالرسول ، ۸۱۲۶۸ ، سرلوح زیبا ، جدولبند زرین و
شنکرف ، کمند بندی سرخ ، چهارمین مثنوی در خمسه اوگ ۱۸۱ - ۲۳۱ ، ۳۱ ص . چهار ستون○ 478/7704 - O : نستعلیق ، امان الله ، به پاس خاطر جگر گوشه غلام چیلان ،
سده ۱۲ - ۸۱۳ ، عنوانها شنکرف ، جدول ۲ راه شنکرف ، ۲۸۰ ، ۱۸۰ ص .○ 300/7521 - O : نستعلیق ، (نام کاتب محو شده) ، ۱۲ اساطیر ۱۹۰۸ ، عنوانها
شنکرف ، ۳۰۲ ، ۱۵۰ ص .

● لیلی مجنون

از هاتفی جامی خبوشانی (م ۸۹۰۷) .

آغاز : این نامه که خامه کرد بنیاد
توقیع قبول روزیش باد

[همان : موزه - ۹۲۳ - منزوی ۴ : ۳۱۱۴] .

○ 9/7243 - O : نستعلیق ، مجد نظام ، ۸۹۷۸ ، عنوانها شنکرف ، جدولبند ۶ راه
زرین ، آب دیده ، ۱۸۲ ، ۱۱۰ ص .○ 405/7620 - O : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، جدولبند زرد و
شنکرف و سیاه ، کمند بندی ، ۱۳۴ ، ۱۵۰ ص .

● مأكول و مشروب

در بخش «بزشکی» در ص ۴۱ گذشت .

● ما گدایان

شاید از میان مراد شاه لاهوری است که سرایندهٔ «ما مریدان» است . چون همراه ما مریدان است بخط همان کاتب و بیت ترجیع بندی نیز همان دارد .

آغاز : ما گدایان کوچک دلداریم عاشق رنگ رویی دلداریم
 محنت عشق چون نصیب ماست اشک خون ز دیده می باریم

که بعین الیقین مبین خبر دوست هر چه بینی ظهور او پندار

○ 358/7577 - ○ : نستعلیق ، اکبر علی ، سدهٔ ۱۱ ، شعر تکراری ششگرف ، ش ۱ ، همراه ما مریدان ، گ ۱ - ۱۹۰۵ ، ص .

● ما مریدان

از میان مراد شاه لاهوری . (ترجمه) . ترجیع بندی بتکرار :

که بعین الیقین مبین خبر دوست هر چه بینی ظهور او پندار
 آغاز : ما مریدان پیر خماریم خیر میخانه رو نمی آریم
 داروی ماست شربت دیدار ز آنکه بیمار چشم بیماریم

○ 358/7577 - ○ : نستعلیق ، (اکبر علی) ، سدهٔ ۱۱ ، شعر تکرار ششگرف ، بعضی جا شعر تکرار نا نویس ، همراه «ما گدایان» گ ۵ - ۱۹۰۱۰ ، ص .

● ما مقیمان

از علاء الدین علاء اودهی (م ۱۵۸۹/۸۹۹۸) :

آغاز : ما مقیمان گوی دلداریم رخ بدلیا و دین نمی آریم

[همان : سوزه - ۶۲۴ - گنج بخش ۳ : ۱۷۵۹] .
 ○ 113/7334 - ○ : نستعلیق شکسته آمیز ، سدهٔ ۱۱ ، در مجموعه گ ۱ - ۴ ، ۳ ستون .

● مثلثات = نصاب مثلث

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۰ گذشت .

● مثنوی ناشناخته

در دفتر کتابخانه لام سراینده آن «واسطی» درج شده است . اما من در نسخه نام واسطی نیافتم . سراینده مرید «نصراالله» بود . در برگ ۶۳ چنین آمده است :

باعث این مثنوی شد شاه من	عارف آگاه نصراالله من
کیست نصراالله گو وقت از میان	چای او آمد شه هر دو جهان
علم های اولین و آخرین	می کند تلقین به برهان یقین

مثنوی عرفانی ست . در برگ ۶ میسراید :

گر کسی تصنیف می سازد کتاب	می نویسد اندر آن ده فصل و باب
در کتابم نیست فصل و باب ها	در کتابم نیست بیج و تاب ها
در کتابم نیست جز ذکر خدا	مثنویم نیست غیر از یک لوا

● مثنوی بیغم

از سواسی بهوت رای یراگی کبتری متخلص به بیغم . در گذشته ۱۱۳۲ هـ در فن شهر شاکرد افضل سرخوش بود . [ن . ک : هندوون کا حصه : ۲۹۰] .

مثنوی عرفانی است .

آغاز : دل طپدنها حکایت می کند	چشم خوبان را روایت می کند
تا ز اصل خود جدا افتاده ام	داد بیتابی چو بسمل داده ام
گاه چون بسمل طهم در خاک و خون	گاه چو بوی گل روم از خود ارون

[همان : مثنوی ۴ : ۳۱۲۰] .

○ 484/7710 - O : مستعلق مایل به شکسته ، مانک چند ولد مهر چند سیم در موعه خاصه کهنه عمله پرگه فتحپور ، بروز جمعه ۲۲ ذیقعد ، ۱۲ جلوس مجد شاه بادشاه غازی معاق ۱۱۴۲ هـ ، عنوانها شنکرف ، ۷ برگ از آغاز لو نویس ، ۴ مهر «بنده مانک چند» مورخ ۱۱۳۵ هـ ش ۴ در مجموعه مثنویات گ ۱۰۲ - ۱۷۷ ، ۱۳ ص .

○ 35/7263 - O : مستعلق ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوانها لو نویس ، ۴ سرلوح طلائی و لاجوردی و شنکرف ، جدولبنده زرین و شنکرف و لاجورد ۶ راه ، گمندی بندی ، ۱۳۲ ص ، ۱۳ ص .

● مثنوی در مدح اورنگ زیب

از ناشناس ، لایبوب ، بی عنوانها .

آغاز : شهباناه چم قدر والا تبار

شد بعدات کیش بیدار بخت

سکندر شکوه سلیمان نهیب

الجام : بماند تا ماند ازو بادگار

ز چشم بدالغی لکه دار باش

○ 119/7340 - O : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۸۱۲ ، با دیوان قایز ، پس از ساقی

الد میرزا رفیع گ ۷۶ - ۸۰ .

● مثنوی زلالی

از حکیم محمد حسن متخلص به زلالی . (۱۰۱۶ م - ۸۱۰۳۱) .

[همان : منزوی ۴ : ۲۱۲۳] .

○ 411/7639 - O : استعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوانها تا نویس ، آغاز اتاده : مرا تا دوستی

ای همه دوست - خیال دشمنی را بر درم بوست ، اگر دشمن شود شادم به مردن - بهیرم تا براید
کام دشمن ، ص ۳۲ ، ص ۱۱۱ س .

● مثنوی سلیم

از محمد قلی سلیم .

آغاز : ساده دلی راز بی راه دور

[ن . ک : منزوی ۴ : ۳۱۲۴] .

○ 52/7278 - O : استعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، نام کتاب لاجورد در سراج کوچک

ثلاثی ، مجدول ، کمند بندی ، در بهاش گ ۴۴۶ ، ص ۱۰ س .

● مثنوی شرف پانی پتی = عشقیه

منسوب به شرف الدین بوعلی قلندر پانی پتی (۶۰۵ - ۹/۸۷۲۴ - ۱۲۰۸ - ۱۳۲۴ م) .

مثنوی عرفانی است .

آغاز : مرجع ای بلبل باغ کهن از گل رعنا بگو با ما سخن

[همان : ستوری ۴ : ۳۱۲۵ موزه : ۶۲۶].

○ 330/7550 : استعلاقی ، نام کاتب مجهول شده ، ۲۴ رمضان ۵۱۲۶۹ هـ ، ص ۳۷ ، ص ۲۹.

○ 414/7365 - : استعلاقی شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ هـ ، ص ۳۷ ، ص ۱۱ ، مورياته زده.

○ 236/7448 - : استعلاقی ، سده ۵۱۴ هـ ، ش ۷ در مجموعه گ ۱۸ - ۳۳ ، ص ۱۳.

● مثنوی غنیمت = نیرنگ عشق

● مثنوی مسکین

از مهتاب رای متخلص به مسکین (آرقمه) ، از پسر این مهتاب رای ، دقتری در کتاب بنام «بهار پیر» در این نهرست آمده است . (ن . ک : بخش نامه نگاری) .

مثنوی است در ۷۸ بیت .

آغاز : بیا ای سبکبردمی گوش کن ره ژاژ خانی فراموش کن

○ I - 62 : استعلاقی شکسته آمیز ، سده ۵۱۴ هـ ، در بیاض ص ۲۱ - ۲۴ .

● مثنوی معنوی

از جلال الدین محمد بلخی رومی معروف به مولانا روم (۶۰۴ - ۵۹۷۲ هـ) .

آغاز : بشنو از نی چون حکایت می کند وز جدایی ها شکایت می کند

[همان : موزه : ۶۳۲ - گنج بخش ۷ : ۱۷۶۴].

○ 274/7497 - : استعلاقی ، سده ۵۸ هـ ، عنوانها شنکرف ، آسیب دیده ، هر شش دفتر.

در دو حصه صحافی شده ، آغاز افتاده : از خدا جوئیم توفیق ادب ، ۱۱۳۶ ص ، ۲۵ ص .

○ 298/7519 - : استعلاقی خفی ، عنوانها ها شنکرف ، بعضی عنوانها نا نویسی .

مجدول ، چهار ستون ، دفتر سوم و چهارم است . آغاز افتاده : قیل هست اکنون که این بر میروند ، ۲۶۴ ص ، ۲۱ ص .

○ 273/7496 - : استعلاقی ، سده ۱۰ - ۵۱۱ هـ ، در سر آغاز هر دفتر سرلوح بسیار

زیبا ، عنوانها شنکرف ، چدویند طلایی ، در متن و هاشم ، هر شش دفتر ، در دو حصه صحافی شده . پس از انجام کتاب قطعه تاریخ وفات مولانا روم موافق به سال ۵۹۷۲ هـ ، ۸۳ ص ، ۱۵۰ ص .

- 251/7473 - O : نستعلیق خوش ، ۴ صفر ۸۱۰۶۹ ، بروز چهار شبیه ، با سرلوح
 طلائی ، عنوانها شنکرف ، جدولبند شنکرف و لاجورد ۳ راه ، با مهر «خواجه معین الدین هندالولی
 طائے رسول» ، تنها دفتر پنجم است ، ۳۴۰ ص ۱۵۰ س .
- 252/7474 - O : نستعلیق خوش ، ابو الفتح ، ۱۱ جمادى الاول ۸۱۰۹۵ ، عنوانها
 شنکرف ، جدول طلائی ، مع دیباچه لطیف و فهرست مطالب ، تنها دفتر اول است ، ۲۶۶ ص ۱۶ س .
- 177/7401 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۰ ، در سر آغاز هر دفتر سرلوح کوچک ،
 عنوانها شنکرف ، جدولبند زرین ، برگ ها بی ترتیب ، هر شش دفتر ، کرم خورده ، در متن و
 هاش ، ۱۰۹۸ ص ۱۴۰ س .
- 204/7427 - O : نستعلیق ، ۱۳ رجب ۹ جلوس عالمگیری (ترجمه دفتر ۵) ، عنوانها
 شنکرف ، در آغاز دفتر ششم سرلوح ، جدول ، دفتر پنجم و ششم است ، ۲۰۶ ص ۲۵۰ س ،
 چهار ستون .
- 253/7475 - O : نستعلیق پخته ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، دفتر اول و دوم ،
 با مهر مورخ ۸۱۱۴۱ ، محشی ، ۵۴۴ ص ۱۷۰ س .
- 263/7485 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، دفتر اول و دوم ، با مهر
 مورخ ۸۱۲۲۴ ، چهار ستون ، ۱۶۸ ص ۲۵۰ س .
- 196/7419 - O : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، جدولبند شنکرف و
 لاجورد ، دفتر ۴ ، ۵ ، ۶ ، در آغاز هر دفتر دیباچه مشور ، چهار ستون ، ۲۷۶ ص ۲۱۰ س .
- 73/7297 - O : نستعلیق ، میر عبدالمجید از کتاب میرزا محمد شفیع جوو نقل کرده ،
 ۱۴ رمضان ، ۷ جلوس فرخ میر بادشاه ، عنوانها شنکرف ، دفتر پنجم ، محشی ، ۳۴۴ ص ۱۵۰ س .
- 72/7296 - O : نستعلیق ، ۲ شعبان ۸۱۲۵۴ ، عنوانها شنکرف ، جدولبند دو راه
 شنکرف ، جدولبند و گمند بندى ، دفتر پنجم با دیباچه عبداللطیف ابن عبدالله العباسی که در سال
 ۸۱۰۳۶ نوشته است ، محشی از لطایف المعنوی ، تعداد ابیات ۴۰۳۹ ، ۳۸۲ ص ۱۴۰ س .
- 72/7296 - O : نستعلیق خوش ، نام کاتب نحو شده است ، ۸ صفر ۸۱۲۵۷ ، عنوانها
 شنکرف ، جدولبند ۲ راه شنکرف ، گمند بندى ، دفتر ششم همراه دفتر پنجم گ ۱۹۲ - ۴۰۴ ،
 ۱۴ س . پس از انجام کتاب مناجات از کلام شیخ فرید الدین گنج شکر .
- 1/7495 - 272 - O : نستعلیق خوش ، سید احمد اندرابی ، ۴ ذیحجه ۸۱۲۶۱ ، دفتر
 سوم ، عنوانها شنکرف ، جدول و گمند بندى زعفرانی ، ۲۹۰ ص ۱۵۰ س ، محشی ، با دیباچه
 عباسی .

○ 2/7495 - 272 - O : مستعلق خوش ، سلام احمد ، ۱۹ صفر ۱۳۶۳ ، دفتر چهارم
با دیباچه عبداللطیف عباسی گجراتی ، عنوانها شنگرف با فهرست اعلام ، محشی ، ۱۲ + ۲۹۶ ص ،
۱۵ ص .

○ 173/7349 - O : مستعلق پخته ، سده ۱۳ ، چهار دفتر اول ، در سر آغاز هر دفتر
سرلوح ، عنوانها شنگرف ، جدولبند زرین ، مطالب گزیده ی لطایف المعنوی بر کنار آن با دیباچه
عباسی ۱ - ۱۰ ، چهار ستون ، در دو حصه صحافی شده ، ۵۹۴ ص ، ۱۹ ص ، مورواله زده .

○ 107/7328 - O : مستعلق ، بد افضل ولد محمد عادل ابن کدا بیگ ، محرم ۱۰۴۹ (؟)
سده ۱۳ ، در شامجهان آباد ، هر شش دفتر ، عنوانها شنگرف ، جدولبند و گمته بندی ، ۹۸۰ ص ،
۱۵ ص ، در متن و هاش .

[انتخاب مثنوی معنوی]

● در مکنون = انتخاب و شرح مثنوی معنوی

از عبدالفتاح الحسینی العمکری . بروزگار اورنگ زیب عالمگیر نگاشته است . نام کتاب و
لام نگارده در دیباچه آمده است . انتخاب مثنوی معنوی و شرح مختصری بعضی آیات آن است .

آغاز : الحمد لله الذی هدانا لی صراط المستقیم الذی هو مرصده المحققین العارفين
الواصلین الذی و صلوا بالله العظیم . . . و بعد غذا نموده می آید که چون سعادت ابتدی و دولت
سرمدی لامزد این خاک پای ساکنان راه و ندوی مقربان بارگه حضرت اله . . . عبدالفتاح الحسینی
العمکری .

○ 88/7311 - O : مستعلق پخته ، میرزا فیض بخش که نام خود در ترقیبه چنین
سروده است : میرزا فیض بخش دانی کیست . منبع حسن خلق فیض الله . شد چو نامور لطف او
منشی - در مکنون لوشت خواه مخواه . سلخ ربیع الاول . ۳ جلوس عالمگیری/۱۰۹۸ ، عنوان و
لشان شنگرف ، با این یاد داشتی : میبغ بیست و پنج رویه انعام کتاب در مکنون به سعده الله خان
داده شده ، تحریر ۱۳۱۱ ، ۲۸۲ ص ، ۱۱ ص .

● لب لباب معنوی = انتخاب مثنوی معنوی

از حسین بن علی الواعظ البیهقی المدعو با الکاشفی (دیباچه) . در ۱۸۷۵/۷۱ - ۱۸۷۰ م در
سه «عین» گزیده است .

آغاز : بعد از تقدیم و ظایف ثنای حضرت واجب الوجود عم وجوده که لباب معنوی را

[همان : سوره : ۶۳۶] .

○ 203/7426 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، سرلوح طلائع و رنگین ، عنوان ها شنکرف ، جدولید شنکرف و سیاه ۳ راه ، با مهر های ذیل : ۱- کتب خانه شاه زمن ، ۲- خوش است مهر کتب خانه سلیمان جاه - مهر کتاب مزین چو نقش بسم الله ، مورخ ۸۱۱/۴۴ ، مهر ۳ و ۴ لخواوال ، ۴۲۶ ص ، ۱۹۰ ص .

● مفتاح التوحید = انتخاب مثنوی معنوی

از درویش محمد بخارای . از خادمان عبیدالله احرار (م ۸۹۵) بود . وی در شب جمعه ماه ذیحجه ۸۹۰/۱۰۰۴ م خواجه یهواؤ الدین نقشبند (م ۸۷۹) را در رؤیا دید و ایشان با وی باین کار اشارت فرمودند .

آغاز (دیباچه) : الحمد لله . . . اما بعد حمد درود حضرت صلی الله علیه وسلم میگوید نصف العباد درویش محمد بن دوست بخاری که یکی از خادمان کعبینه و مریدان کعبینه . . . خواجه عبیدالله احرار است (متن) : ای خدا از فضل تو حاجت روا .

[همان : موزه : ۶۳۶] .

○ 339/7560 - O : نستعلیق ، همان قطب الدین و خلقش عبدالحکیم قوم خیاط ، ساکن نربه کلان والا تحصیل پسرور ضلع سیالکوت ، ۲۰ ربیع الاول ۱۲۰۰/۳۰ ژانویه ۱۸۸۳ م ، منازها شنکرف ، جدولید دو راه شنکرف ، ۳۸۰ ص ، ۱۱ ص .

[شروع مثنوی معنوی] .

● شرح مثنوی معنوی

از سروری اندی . [همان : مشترک ۳ : ۱۶۳۸] .

○ 281/7503 - O : نستعلیق و نسخ خنی ، سده ۸۱۶ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز : حمد خدای را که رسالید به فاتحه کتاب مثنوی تا بعون قبضش برسیم بخاتمہ فاتحه فصل خطاب سروری . . . اما بعد این بنده کعبینه کاملان سروری مستفیض لاضلان چو به تمام شرح مجلد پنجم انجلید . شرح دفتر ششم است ، ۵۵ ص ، ۲۵ ص .

○ 250/7472 - O : نستعلیق ، یوم الاحد ۸۱۴۷۵ ، در قریه المسمی به رخشا باد من نواع فاخره بخاری ، سرلوح زبیا ، عنوان ها شنکرف ، جدولید ، کمند بندی ، آغاز (دیباچه) : حمد بیغایت و ثنای بی نهایت آن خدای را که به طالبان خضرش راه نمود بعدد انفس نفیس هر موجود و صلوات زکیات و تحیات . . . اما بعد این بنده کمتر سروری کهنتر و تنیکه . آغاز (دفتر اول) : بشنو ازنی . . . لفظ چون درین محل یاشباع است به معنی کیف و میکند مضارع است . شرح هر شش دفتر ، ۱۰۰ ص ، ۲۱ ص .

● شرح مثنوی معنوی

از میر محمد هاشم . (ص ع) . روزگارش پست ایامد . شرح سه دفتر اول است . در آغاز هر دفتر نام شارح میر محمد هاشم نوشته است .

آغاز : (دفتر اول گ ۱-۱۰۰) قوله قدس سره: بشنو از فی الخ شاید مراد از فی قرآن مجید باشد یعنی از فی قرآن که چگونه بیان اسرار ذات و صفات و اسماء و تبهان . (دفتر دوم گ ۱۰۱-۲۳۹) : سبحانک لاعلم لنا الا ما علمتنا انک انت العليم الحكيم لعمدک یا ذالجبواز والاحسان . . . قوله بیان بعضی الخ یعنی بیان بعضی از حکمت الهی که در توقف این دفتر ظهور گرفته . (دفتر سوم گ ۲۴۰-۳۳۰) . لعمدک یا من کشف المعرقاء السرائر و اظهر لل اولیاء الضمائر و تجلی علی کل الموجودات . . . قوله قدس سره که سنت سه بار یعنی عمل سنت کردن فعل .

○ 192/7415 - O : نستعلیق ، عبدالرحیم ، ۵ مجرم ۱۱۶۶ هـ ، مطابق ع جلوس احمد شاهی در شامجهان آباد (ترقیمه دفتر اول) ، عنوان و نشان شنکرف ، ۶۶ ص ، ۱۹ ص .

● شرح مثنوی معنوی

از لاشناس .

شرح کوتاه و فرهنگ دفتر پنجم و ششم است . لغت مصرعه مثنوی به اشاره «م» آورده و سپس به اشاره «ش» شرح کرده است . برای نشانی (آغاز دفتر ششم) م . پیشکش مهر رضایت میکشم . ش : یعنی پیشکش مثنوی را برای تو میکشم .

○ 394/7609 - O : نستعلیق ، چراغ علی از قصبه پتالا در جالندهر (ترقیمه دفتر پنجم) . سده ۱۳ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز افتاده : آسوزد چنانچه سحر و ضد سحر را از هاروت و ماروت تعلیم گیرد . آب دیده ، ۲۳۲ ص ، ۱۷ ص .

● لطایف اللغات = فرهنگ مثنوی معنوی

در پیش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۱۹ گذشت .

● مثنوی ناشناخته

مثنوی اخلاق و عرفانی است . شاید از امیر خسرو است . چون در آن آمده است :

«خسرو» نظم سنج جم مقدار هست از ایر طبع گوهر بار
در عزل سحر آفرین گشته خاتم نظم را لکین گشته

آغاز (افتاده) : خواجه از بهر طوی سی آراست از جواهر هر آنچه دل میخواست
بود سرخیل آن همه العاس در لطافت برون ز حد قیاس

انجام : زان مسیحا صفت . . . نفسی کشته بسیار و زنده کرد بسی

○ 454/7681 - O : مستعلق خوش ، سده ۱۰ - ۱۱ ، سجدول طلائع ، ش ۴ در مجموعه دیوان شاهی گ ۳۴ - ۵۵ ، ۱۲ ، ۳ ، تصویر مجو شده .

● مثنوی ناشناخته

مثنوی عرفانی ست در رموز فقر و درویشی ، نامحسوب ، بی عنوانها ، ن . ک . آغاز :

آغاز : شریعت ازار ست طریقت تمیص
 معرفت ردا ست ترکش کلاه
 بدین پنج جامه شوی پادشاه
 بجز راه جانان ندیدم راهی
 ترا پادشاهی مسلم بود
 چون در فقر بنیاد محکم بود

○ 7360 : مستعلق ، ۲۰ ربع الاول ، ۳۴ ، ۱۶ ، ص ۱۵ ، ص .

● مثنوی ناشناخته

مثنوی عرفانی است - درباره عشق ، دایا ، محبوب ، ظاهر ، باطن و غیره بی عنوانها :

آغاز : چرا در بند این دلهای دونی
 به غفلت گاه بطلان باری تو
 چه مشرک در بر جهل جنونی
 به کبر و کینه بس همرازی تو
 انجام : درین دو رنگی و دویی را
 تپایی در بیان ما و تویی را

○ 484/7710 - O : مستعلق مایل به شکسته ، (مالک چند ، ۱۱۴۲) ، عنوان ها تا نویس پس از مثنوی ولی رام در مجموعه گ ۸۷ - ۱۰۲ .

● مثنوی ناشناخته

مثنوی است در حکایت پیاپی (ص) بدون عنوانها ، در ۱۰۸ بیت .

آغاز : یک حکایت باد آمد از رسول
 انجام : هست گنت این پیر روسی نظیر
 باد مقبول همه اهل قبول
 پادشاهها از گرم خود دستگیر

[همان : منزوی ۴ : ۳۱۴۳ ، ش ۳۴۰۹۳] .

○ F - 9/8303 : مستعلق معمولی ، (عبدالقادر ، ۱۲۵۳) ، نشان ها شنکرف ، در مجموعه گ ۶۱ - ۶۵ ، ۱۵ ، ص .

● مثنوی ناشناخته

از ناشناس . در توصیف کسی که در هندوستان متولد شد . در متن است :

طبع او بلبل شیرازی هست مولدش گرچه بود هندوستان

آغاز : بعد توحید خداوند جهان نمودی است از و کون و مکان

○ 62 - 1 : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۴ هـ ، ش ۲ در بیاض ص ۳ - ۷ .

● مثنوی ناصر علی = نقاش و صورت

● مثنوی ناهید اختر

از اچھے میان شاهزاده برادر خرد پد شاه پادشاه غازی . نام کتاب و نام سراینده در

ترجمه آمده است . داستان عشق «ناهید» و «اختر» است . بی عنوانها و لایبوب .

آغاز : ای خایه که چون بقر تک و تاز است

صد شکر که از فضل خدا حمد طراز است

بنام آنکه بی را ناله آموخت

دل شمع و پر پروانه را سوخت

○ 200/7423 - 0 : شکسته ، ۲۰ ذیحجه ۹۰۲ هـ ، در فرخ آباد کتب فتنه کنده ، جدولید

شکرک و سیاه ۳ راه ، ۲۶ ص ، ۱۵ ص .

● مثنوی ولی

از بنوالی داس متخلص به ولی . که «گزار حال» را در ۷۳ هـ سروده است . مثنوی

عرفانی است . و این انتخاب مثنوی اوست .

آغاز : رمز آن گر کسی فهمید کان الله لم یکن را دید

[ن . ک : موزه : ۶۴۱] .

○ 223/7445 - 0 : شکسته چلیبا ، هر داس ، ۱۷۸ هـ ، در لکهنؤ ، گ ۷۹ - ۱۱۲ .

● مثنوی ولی

از ولی .

آغاز : آن بی عملی که با علومی باشد معروم ز خورشید چو بومی باشد

○ 113/7334 - : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۳ هـ ، در مجموعه گ ۴ - ۶ ، ۳ ستون

● مثنوی ولی رام

از ولی رام . در ترقیبه آمده است «تمام شد مثنوی ولی رام» . مثنوی عرفانی است . در
نامه کتاب میسراید :

چون ولی رو ترک کن از جسم و جان تا ایای خاله دارالامان
آغاز : قادرا از من منی بستان و بس کن عنایت ذره عرفان و بس
ما همه چون است ذره ای شمس کمال برگ و ساز ما ز تست ای ذوالجلال

○ 484/7710 - ○ : استعلیق مابل به شکسته چلیبا ، (ماتک چند ولد مهر چند سیم ،
۱۴۱۴هـ) ، در مجموعه مثنویات گ ۷۱ - ۸۷ .

● مثنوی یوسف کشمیری

آغاز : ای سهی جو یبار کرم وی بهی لعل مویه زار کرم
غره صبح دولت و اقبال طره شام شوکت و اجلال

○ 52/7278 - ○ : استعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، نام کتاب لاچورد در سرلوح کوچک
طلانی ، مجدول ، گمنده بندی ، در اباض گ ۵۸۱ ، ۱۰ ، ۱۰ س .

● مجمع الابدکار

از عرفی شیرازی .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم موج نطست ز بحر قدیم

[همان : موزه : ۶۴۲ - منزوی ۴ : ۳۱۶۵] .

○ 14/7247 - ○ : استعلیق خوش ، سده ۸۱۰ ، سرلوح ، عنوانها مفید و طلانی ،
جنوبند طلانی ، ش ۲ در کلیات او گ ۱۲ - ۵۶ ، ۱۰ س .

● محبت نامه = مهر و محبت

● محمود نامه = دیوان محمود

در بخش «دیوان ها» خواهد آمد .

● محمود و ایاز

از ایسی شاملو (آغاز).

آغاز: لک الحمد ای بنامت نامه شوق

بیادت گرمی هنگامه شوق

موفق کن به ذکرت نامه ام را

محل کن بشکرت خامه ام را

. (پس از ص ۱۳)

شبی بر تخت دولت خفته محمود

باطن دیده نظاره بکشد

[ن. ک: منزوی ۴: ۳۱۷۶ و ۳۱۴۱ ش ۳۴۰۶۳ «الاشناخته»]

○ 244/7466 - ن: استعلیق، سده ۱۱ - ۵۱۲، عنوانها تا اویس، در مجموعه ش ۲،

ک ۱۸ - ۳۵، ۱۶ ص.

○ 90/7313 - ن: استعلیق مایل به شکسته، سده ۵۱۲، بخشی از مثنوی ست. آغاز:

چون گردد صید گاه عشق بنیاد - نه صید آنجا امن یابد نه صیاد.

نوشته است: کلام ایسی شاملو اسمش علی قلی یک از طایفه شاملو در هرات در خدمت علی قلی خان

می بوده. در مجموعه ک ۴۴ - ۴۶، چهار ستون.

● محمود و ایاز

از زلالی خوانساری (م ۱۰۳۱ یا ۵۱۰۲۴).

نخستین مثنوی از مثنویهای هفت گانه اوست.

آغاز: بنام آنکه محمودش ایاز ست

غمش بتغاله ناز و ایاز است

[همان: منزوی ۴: ۳۱۷۷].

○ 373/7590 - ن: استعلیق شکسته آموز، سده ۵۱۲، عنوانها شنگرف، فقط نصف

اول است، ۱۳۰ ص، ۱۹ ص.

○ 464/7690 - ن: استعلیق، سده ۵۱۲، عنوانها شنگرف، آغاز و انجام افتاده: ورق

لکشایدش انگشت لاله - که بلبیل خواند از وی درس لاله، ۳۶۴ ص، ۱۷ ص.

● مخزن الاسرار

از نظامی گنجوی.

آغاز: هست کلید در گنج حکم

بسم الله الرحمن الرحيم

[همان : منظومى ۴ : ۳۱۸۴ - موزه : ۶۴۳].

- 7/7241 - 0 : استعلاقی ، شعبان ۸۸۲ ، عنوان ها طلائی ، دو صفحه آغاز منقش
منسوب و لاجورد ، جدولند طلائی ، گمنند بندی ، ۷۲ ص ۱۰۴ ص .
- 4/7238 - 0 : استعلاقی ، سده ۸۱ ، سرلوح ، عنوان ها طلائی ، صفحه اول و دوم
منقش طلائی ، آب دیده ، جدولند زرین ، ش ۱ در خمسة او ، گ ۱ ، ۲۰ ص .
- 239/7461 - 0 : استعلاقی ، مجد بن نیان داد ، ۶ رمضان المبارک ۸۱۰۰۲ ، عناوین
شکرگ ، محشی ۱۰۲ ص ۱۰۴ ص .
- 76/7300 - 0 : استعلاقی ، اله بخش ، جمادى الثاني ۸۱۰۴۳ ، عنوانها شکرگ ،
بن السطور ترجمه فارسی مشور برنگ شکرگ ، ۲۳۶ ص ۱۰۴ ص .
- 446/7673 - 0 : استعلاقی ، شاه مجد ، ۹ جلوس اورنگ زنب (شکرگ) ، عنوانها
شکرگ ، ۱۰۶ ص ۱۰۴ ص ، محشی .
- 383/7599 - 0 : استعلاقی ، خیر مجد ساکن جهنگ سیال ، روز سه شنبه وقت ضحی
۲۸ ذیقعده ۸۱۲۱۳ ، عنوانها شکرگ ، ۱۸۲ ص ۱۳ ص .
- 56/7281 - 0 : استعلاقی خوش ، مجد کمال (ترقیمه) ، کمال الدین کشمیری (ترقیمه)
آخرین پنج گنج) ، ۱۹ جمادى الثاني ۸۱۲۰۹ ، سرلوح ، عنوانها شکرگ ، جدولند راه شکرگ و
زرین و سیاه ، گمنند بندی ، ش ۱ در پنج گنج او گ ۱ - ۳۴ ، ۱۸ ص ، چهار ستون ، مصور به
دو تصویر .
- 103/7325 - 0 : استعلاقی ، عبدالرسول ، ۱۰ جمادى الاول ۸۱۳۶۸ ، سرلوح ،
عنوان ها شکرگ ، زرین و شکرگ و سیاه ، گمنند بندی ، ش ۱ در خمسة او گ ۱ - ۲۶ ، ۲۱ ص ،
چهار ستون .
- 517/7739 - 0 : استعلاقی معمولی ، سده ۱۲ - ۸۱۳ ، عنوان ها نالوئیس ، ۱۷ ص ،
۱۱ ص ، مورياته زده .
- 101/7332 - 0 : استعلاقی ، مجد یعقوب ، ۵ سوال ۳۸ چلوس والا (؟) ، سده ۱۲ -
۸۱۳ ، عنوان ها شکرگ ، مطالب گزیده از شرح مجد بن قوام بن رستم بن احمد بن محمود بدر
خراتة البلیخی المعروف به گرضی (ص ۷) بر کنار آن ، ۱۰۸ ص ۱۰ ص .

[شروح مخزن الاسرار].

● شرح مخزن الاسرار

از عهد بن قوام بن رستم کوفی . در ۸۸۹۰/۹۰ - ۱۴۸۹ م یا بزودی پس از آن نگاشته است .
 آغاز (مقدمه) : حمد و سپاس مر فتاحی را که فاتحه ابواب او مفتاح خزاین عیب .
 (شرح) : هست کلید . . . در افتتاح کتاب تقویم مصرع اول بر کسمیه سبب آن که بسم چار و
 مجرور است .

[همان : موزه : ۶۴۵ - مشترک : ۴ : ۱۶۸۷].

○ 499/7723 - ○ : استعلیق ، سده ۵۱۲ ، عنوان و نشان شتگرف ، ۳۶۲ ص ، ۱۷ ص .

● مفتاح المخزن = شرح مخزن اسرار نظامی

از عهد حبیب بن حفیظ الهاشمی الحسنی المکی الملتانی اللاهوری . بروزگار اورنگ زیب
 عالمگیر (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ هـ) (دبایچه) . در ۱۰۸۰ هـ نگاشته است . در خاتمه میسراید :

شکر این شرح به آخر رسید	پایه صد گونه مفاخر رسید
بود دوم ربیع نخست	شرح بنفیس ازلی درست
وز سنه بگذشته هزار و دو چهل	گفت بنامه قلم آیدون بهل

آغاز (دبایچه) : مخازن معابد و صفات بر طبق تعداد ذرات اراضی و سماوات نثار بارگه
 قادر قائم بذات خدای بی همتای باشد . (شرح) : هست کلید . . . چون مصنف بر طریق رحیق
 اسلاف ، گویا حریفی معارضانه سوال کرد که بسم الله . . . چیست ، مصنف جواب داد که هست
 کلید در گنج حکیم .

[همان : مشترک : ۴ : ۱۶۶۲ - موزه : ۶۴۶].

○ 287/7509 - ○ : استعلیق ، سده ۵۱۲ ، ۶۶۲ ص ، ۱۵ ص ، در دو حصه صحافی شده

است . ۳۲ صفحه در آغاز نو نویسی .

● مخزن الشوق

از العجب . بعمر ۲۵ سالگی در ۱۱۴۵ هـ (= انتخاب زلدی) سروده است . نام کتاب زیر
 عنوان «مناجات چهارم در صفت دل پر ذوق و سبب نظم مخزن الشوق» چنین آمده است :
 به الهام یزدان والا جناب کنم «مخزن الشوق» نام گناب
 بود از وجود و عدم نشان بود مخزن الشوق من در جهان

انجیب در قلعه پندر متولد شد . خود میسرایید :

مولد انجیب سخن پرور در جهانتست قلعه پندر

در سبب نظم کتاب ، عمر خود چنین گفته است :

به بیست و پنج سال افزود این میوه عمر جلوه پیمود

زیر عنوان «نهال آرای گلشن مضمون در موسم جوش بهار دل پر خون» تاریخ سرودن آن

بهننگوله سروده است :

چون شغل این کتاب آغاز کردم بمعنی لفظ را دمساز کردم

رسالدم فکر تاریخش به انجام نمودم «انتخاب زندگی» نام

اما سال ۱۳۷۰ هـ نیز یاد شده است ، در آن میسرایید :

بیا ای برادر که اسال رفت ز هجرت هزار و صد و سی و هفت

شاید تخلص استادش آفتاب بود . سراینده ، ذکر استاد خود زیر عنوان «در مدح استادی

انصافی سلمه الله تعالی» چنین کرده است :

ز بس بود نامش فلک احتشام نکنجید در این نگین جای لام

ازان بر تخلص کتم اکتفا که او «آفتاب» است و من چون مها

با عنوانهای و پس از عنوانها ، شامل ۱۰ مقاله . عنوانهای : در گل چینی ریاض توحید

باری ، دلایل طریق تمهید در وحدانیت کردگار حمید ، سرسیزی نهال تضرع و زاری به رشحات

الطاف حضرت باری ، گلدسته بندی مناجات از چمن عنایت حضرت قاضی الحاجات ، تمثیل سخن در

بیان طریقت بقصوای المجاز قطرة الحقیقت ، رنگین بهاری سخن در مدیقه نعت پیغمبر زمین و

زمین (ص) ، گل افشانی لثار شب معراج حبیب پروردگار (ص) ، در مدح مظهر احرار رب جلجل شیخ

الاقطاب امیر جبرئیل ، نهال آرای گلشن مضمون در موسم جوش بهار دل پر خون ، ساقی نامه در

مقارنت احیای قاع تبروا یا اولی الایاب ، در مدح پادشاه اسلام ادانه الله لخلال عاطفة علی رؤس

الانام ، در گلگشت چمن صفات دارالخلافة جنت سمات ، در مدح وزیر الممالک اعتماد الدوله بهادر ،

در صفت شعله افروزی وحدت عشق کثرت سوز ، حکایت دلیستی مر حداد با زلف شاهد لثاف نژاد ،

کمیت الکریختن عذر امیاب در جولان گاه نظم کتاب ، در بیان برهان قاطع آفرینش ، سبب نظم

کتاب ، دعای پادشاه اسلام ، مدح لواب مستطاب معنی القاب امیر الامراء ، منقبت علی این

ابی طالب کرم الله وجه ، مناجات در دعای فرزند ارجمند ، نصیحت فرزندی ، حکایت ، صفت گرم

جوشی بهار و انسر دگی روزگار ، مناجات بدرگاه قاضی الحاجات ، صفت شب معراج وهاج ، خطاب

زمین یوس میمنت مألوس جناب نبوی معلم ، در منقبت حضرت امام رضا(ع) ، در مدح پادشاه ، در بند فرزند ارجمند ، حکایت بر سبیل تمثیل ، صفت دکن ، صفت قلعه یدر ، صفت دارالسلطنت صفهان ، مناجات اول در استعانت حمد الهی ، در ستایش سخن و حمد ملک مهمن ، در مدح استادی اعتضادی سلمه الله تعالی ، آغاز کتاب بنام الله الوهاب ، . . . مناجات چهارم در صفت دل پر ذوق و سبب نظم مخزن الشوق .

مقاله ها : ۱- در صفت صبر و ذکر موسی و خضر ، ۲- در ذلت پختل و عزت سلطوت ، ۳- در صفت ادب و تواضع و ترک عجب و غرور ، ۴- در مذمت طمع و ستم و حسد بردن ابلیس بر آدم ، (۵ - ۷ انتاده) ، ۸- در مذمت جمع کردن حطام دلیوی ، ۹- در محافطت نگاه از مال خلق الله ، ۱۰- در عزت فطرت و ذلت حب شهوت ، ۱۱- در قضیات حلم بر غضب و ندامت اهو و لعب ، ۱۲- در صفت سیاست و سرمایه ریاست ، ۱۳- در ثریت سپاه و نگاه داشتن نگاه ، ۱۴- در منافع خدمت درویشان و فیض صحبت ایشان ، خاتمه در ختم کتاب لیک فرجام و بیوفایی ایام .

آغاز : خداوند از چشم پرده بکشای
جمال شاهد مقصود بنمای
دل را از محبت تازه کردان
در آفاق بلند آوازه گردان
انجام : برد هر که از گنج مقصود کام
تو او را از «انجب» رسانی سلام

[در منابع در دسترس نام این کتاب نیافتیم] .

○ 258/7479 - O : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، ۱۷ ربیع الثانی ۱۰۱۵ هـ (۹) ، روز چهارشنبه ، سیراج زیبا ، عنوانها شنکرف ، مجدول ۲ راه ، پس از ترقیمه این یادداشتی نوشته است : شب سیزدهم جمادی الاول ۱۱۴۰ هـ یار جانی مجرم راز نهانی البسة الحوراء سکنیة الفعرا مرحومة الله حور النساء از دار دنیا به حدیقه بقا ارتحال نموده ، این رساله در حیاتش قلمی شد . که ۱۰۰ - ۱۷۰ ص .

● مدهمالت = مهر و ماه

● مرآت الحدائق = دیباچه حدیقه الحقیقه . . .

● مرآت المعانی

از جمالی دهلوی ، (م ۱۱۹۴/۶ - ۱۰۳۵ م) . در نسخه منسوب به «سعدی» که نادرست است .

مثنوی عرفانی است .

آغاز: نامه آغازم بنام ذوالجلال آنکه بیرون است از وهم و خیال

[همان: گنج بخش ۳: ۱۸۰۶، مشرک منظومه ها: ۶۲۶].

○ T-55/8224: نستعلیق خوش، ۵۱۲۴۷، با مهر «سید اکبر علی، ۵۱۲۰۰» شاید کاتب نسخه می باشد، ۱۴ گ. (پرنسور عهد اقبال مجددی).

● مصباح الطرب

در بخش «پزشکی» در ص ۴، گذشت.

● مطلع الانوار

از امیر خسرو دهلوی. در ۸۶۹۷/۱۲۲۸ م سروده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم خطبه قدس است بملک قدیم

[همان: موزه: ۶۴۹ - متزوی ۴: ۳۲۰۹].

○ O-335/7555: نستعلیق، ۱۲، محرم الحرام ۵۹۹۶، عنوان ها شنکرف، آغاز

ناده: زاع بدو گفت که پرواز کن، ۲۴۲ ص، ۱۴ م.

○ O-147/7372: نستعلیق، (هدالطیف)، سده ۵۱۲، سراوح، عنوانها شنکرف،

جدولیند دو راه شنکرف، با مهر «سید میر شاه» مورخ ۵۱۲۴۰، در متن و هاشم، ۱۴۴ ص، ۱۷ م.

○ O-305/7526: نستعلیق، برای مولانا میان الیاس، ۱۲ محرم ۵۱۰ (۹)،

سده ۵۱۲، عنوان ها شنکرف، محشی، ۲۳۴ ص، ۱۰ م.

○ O-487/7713: نستعلیق، مهد صالح تلمیذ مهد شیخ ابراهیم قادری، بوقت ظهور،

روز شنبه ۲۶ محرم ۵۱۲۴۷، عنوان ها شنکرف، در متن و هاشم، ۱۰۰ ص، ۱۳ م.

● معیار لغات قویم = فرهنگ تاهانامه فردوسی

در بخش «فرهنگنامه» گذشت.

● مظهر العجایب

از عطار توی. در نسخه ها به عطار ایثار پوری نیز نسبت داده شده است. ن. ک زیر.

آغاز: آفرین جان آفرین بر جان جان زانکه هست او آشکارا هم نهان

[همان: متزوی ۴: ۳۲۱۷ - گنج بخش ۳: ۱۸۱۷].

○ 109/7330 - O : مستعلق ، درویش چمد کشمیری در پانده بهار (هند) ، ۲۴ شعبان ۵۱۰۰ ، بروز چهار شنبه ، عنوانها شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، در دو حصه صحافی شده است و شماره هر دو یکی است ، ۵۷۲ ص ، ۱۵ ص .

○ 51/7277 - O : مستعلق شکسته آمیز ، میر چمد عسکری بن میر چمد حسین عرف سید کیانی ، ۷ ذی قعد ۵۱۱۳۹ ، عنوانها نا نویس ، مجدول ، در نسخه منسوب به عطار لیشا پوری ، ۵۷۶ ص ، ۱۵ ص .

○ 202/7425 - O : مستعلق ، نوازش علی انصاری مصطفی آبادی ، ۲۴ محرم ۵۱۲۵۴ ، عنوانها شنکرف ، مجدول و راه شنکرف و سیاه ، محشی ، در دو حصه صحافی شده و شماره هر دو یکی است ، ۶۳۲ ص ، ۱۶ ص .

● معادن الرضا = شرح هفت بند کاشی

متن منظوم «هفت بنده» از مولانا کمال الدین حسن کاشی (سنه ۵۸) است که در مدح حضرت علی (ع) سروده بود (دبیاچه) ، گزارش از رضا (۹) . در دبیاچه میسرایند :

هر لحظه نصیب تو لقای حیدر هر لحظه حبیب تو ولای حیدر
فایم بود اسم تو بحق احمد در هر دو جهان حسین رضای حیدر

تاریخ نگارش ۵۱۱۹۷ در خاتمه سروده است :

شکر خدا که ختم شد شرح متون هفت بند
از مدد امیر من یعنی علی مرتضی
خواست طبیعتم ز فکر سال اتمام و نام آن
هاتف عیب چون شنید گفت «معادن الرضا»

آغاز (مقدمه) : کلامی که مطلع و مقطعش به حلیه بمانی رابع مجلی و مزین است . ثناء
علامی که عندلیب لسان را به هزاران لغات ناطق گردانید . . . (شرح) : السلام ای سایه ات
خورشید رب العالمین . . . سلام بالفتح تحیب و بی عیب شدن سایه یعنی پرتو و فروغ .

[ن . ک : منزوی : ۳۰۱۱ در آنجا «معادن الرضا» را گزارش هفت بند محشم کاشانی
دانسته است که درست نیست] .

○ 482/7708 - O : مستعلق خوش ، سنه ۵۱۳ ، سرلوح ساده ، عنوانها شنکرف ،
مجدول و راه شنکرف و لاجورد ، گمنده بندی ۳ راه ، شعرهای متن شنکرف ، ۲۹۷ ص ، ۱۳ ص .
موربانه زده ، برگها آشفته ، با مهر «اعظم الدولة معتمد الملک عظیم الله خان بهادر ظفر باب جنگ» .

● معدن اسرار

از ابولصور نصیر بدخشانی ، این عهد شریف خان شریف النسب ابن ابو عهد خالدی المعروف به لاضی قراء بغلانی بدخشانی (دیباچه) . در ۵۱۰۴۳ در برابر معزن اسرار نظامی سروده است . در آن می سراید :

من که یکی خضر بدخشانیتم
بر همه کس چون سخن از رالم
نام ابونصر و تخلص نصیر
مفلح دیستان بودم عقل پیر
مثنوی عرفانی است ، نام کتاب و تعداد اشعار و تاریخ سرودن آن در خاتمه چنین سروده است :

از که عجزم چو نمودم شمار
شد چهل دو سال دگر یک هزار
من که گهر جمع نمودم برنج
سال مرا گفت بدر پنج پنج
چون زمن این گنج گهر شد تمام
کرد فک معدن اسرار نام
گوهر این گنج شد الدر شمار
هفصد و پنجاه و نه یک هزار
گرچه بود عمر درین جای رنج
جمع کنم بار دگر چار گنج
خسته نصیرا چو نظامی کنم
پیروی خسرو جامی کنم

نسخه از آغاز افتاده است پس از آغاز عنوانهای : نعت دوم در صفت معراج . . . ، نعت سوم در صفت معجزات آن قدسی صفات عالی درجات که مورد آیات یمنات خداوندی است (ص) ، نعت چهارم در استطلاع جمال و کمال آن . . . عذیم المثال که فالح ابراب خزاین لوال است لم بزل و لایزال ، نعت پنجم در مرتبه کمال آن شاه رسالت پناه که از جاه بلند بایه او عرش سایه نیست در جاه ، نهای لواب قدسی القاب صاحب عالم و عالمیان شاه زاده والا گوهر سلطان شکوه ، در ترتیب این جریده بدیع نگاه در مدح پدر بزرگوار حاجی الشرفین مقبول انشائین نادر دوران عهد شریف خان ، شریف النسب بن ابو عهد خالدی المعروف به لاضی قراء بغلانی بدخشانی ، در تعریف نام سرعت رقم که نمایش سخن نکته از زبان عبر افشان اوست و توصیف خامه مشکین عماسه که چشم سخن نظره ازعان بی پایان اوست ، در منقبت سخن که نگار کاخ آفرینش است در مدح این فن که بهار بینش است . در بیان گشفتن ذقایی دل حقایق منزل . . . پیر روشن ضمیر که قراکش برای گمراهان پادیه ضلالت حیل العین است دستگیر ، عشرت اول با پیر صاحب تمکین و یافتن دولت علم البقین ، عشرت دوم با پیر حقیقت بین و یافتن معرفت عین البقین ، عشرت سوم با پیر معرفت آئین و یافتن حقیقت عین البقین ، حکایت پر جامع عهد این واسع ، (سپس مقاله ها) : مقاله دوم : در پیدایش آدمی که گوهر درج این پنج روزه عالم بود و ستایش آن ثابت قدم که اختر برج این برزخ بود ، حکایت شاه فلک روح شاد ناصر ابن خسرو . مقاله سوم : ره باقیم عبادت که معموره

سعادت آیین است . . . و رو به کلمه شهادت که گنج تحسین پنج گنج دین است آوردن . مقاله پنجم : در داشتن روزه ماه رمضان و بدست اخلاص برداشتن گوهر ازین کان ، مقاله دهم : در معصیت و راه نمودن به وادی عزت ، مقاله پانزدهم : در تواضع که نهال پرومندبست و انظار ادب که سرمایه بلندبست ، . . . ، در اختتام این کتاب که «معدن اسرار» معانیست و الصرام این آفتاب که ممکن الوار لکنه دانی است .

آغاز (اقتاده) : نیست نصیرا به جهان هیچ کس غیر پیمبر بتو فریاد رس

خیر بهمت قدم از سر یزن دست بدامان پیمبر یزن

○ 38/7265 - O : استعلیق ، مجد امین ، محرم ۱۳۴۱ هـ ، عنوانها شنکرف ، ش ۱ ، در

کلیات او ص ۱ - ۱۰۰ ، ۱۷ ص .

● معراج الخیال

از علی رضا لاجلی شیرازی ، مثنوی عرفانی است .

آغاز : در سرم دیگر همای عشق یار ریخت طرح آشیان از خار خار

[همان : منزوی ۴ : ۳۲۱۹] .

○ 119/7340 - O : استعلیق شکسته آمیز ، پروژ پنجشنبه شرف ، محرم الحرام ۱۳۱۳ هـ ، مطابق ۳ جلوس مجد شاه بادشاه ، در لاهور ، بر حاشیه دیوان فایز گ ۹ - ۲۶ .

○ 52/7278 - O : استعلیق خوش ، سده ۱۳ هـ ، نام کتاب لاجورد در سولوح کوچک

طلان ، مجدول ، کمند هندی ، در بیاض گ ۳۰ ، ۱۰ ص .

● مغازی النبی

از شیخ یعقوب صرفی کشمیری . در ۱۰۰۰ (= ۹۲/۱۰۰۹۱) سروده است . در

خالصه کتاب می سراید :

چو کردم طلب سال ختم کتاب مرا گفت پیر خرد در جواب

طلب گر تو خواهان ای مطلبی ز حرف دوم از مغازی النبی

مثنوی ست درباره جنگ های حضرت پیامبر(ص) .

آغاز : خدایا خدایی مسلم ترا ست خداوندی هر دو عالم ترا ست

[همان : مؤزه : ۷۶۲ - منزوی ۴ : ۳۲۲۵] .

○ 303/7524 - O : استعلیق ، سده ۱۳ هـ ، عنوانها شنکرف ، با یادداشتی مورخ

۱۳۴۷ هـ دستخط ملا متور خادم مسجد ، ۴۶۶ ص ، ۱۰ ص .

● مفتاح المخزن

بہ دلبال «مخزن اسرار» گذشت .

● مقطعات عرفی

از عرفی شیرازی .

آغاز : ای دل راہزن گہ از عرشم بہ خصیص ہلا فرستادی

○ 14/7247 - O : نستعلیق خوش ، سہ ۰ ، ۸۱ ، سرلوح ، عنوانها نا نویسی جدولیند
ملائی ، ش ۰ در کلیات اوک ۱۳۰ - ۱۴۰ ، ۱۵۰ ، س : انجام افتادہ .

● ملکزادہ

از احمد . نام سراینندہ در ترقیمہ «میان احمد» آمدہ است . نیز در غاتمہ کتاب میسراید :

بس کن «احمد» تو ہمین قصہ را تا ز عمل یابی خود حصہ را

داستان ملکزادہ را در ۸۱۳ . ۴ نظم کردہ است . تاریخ سرودن در دیباچہ بدینگونه گفته است :

سیصد از ہجری تا چہار بود چنین قصہ در آن روزگار

اول این قصہ ہمہ نثر بود نظم یک سر و ہم ہمہ کس شتود

مدت یک ماہ بہر صبح و شام ہفتصد دہ بود کہ این شد تمام

آغاز : سلک ترا هست او برتر ہمہ ما بقروئیم ، تو بر سر ہمہ

[ن . ک : مثنوی ۴ : ۳۸۰ . ۷ و موزہ : ۵۷۰ . در آلبا نام سراینندہ ایامدہ است] .

○ 24/8553 - S : نستعلیق ، فیض بخش ولد میان کور علی ولد ابیض اللہ ساکن موضع

... قلعہ دیدار سنگہ (بخش گوجرانوالہ) بیاس خاطر پدر الدین ولد امام بخش توم خواجہ ساکن

موضع قلعہ دیدار سنگہ عملہ پرگنہ امن آباد (ایمن آباد) ، ۱۷ رجب ۸۱۳۳۷ ، عنوان و نشان

شکرگرف ، مجدول دو زاہ شکرگرف ، ش ۴ در مجموعہ ۹۴ ص ، ۱۵ ص ، آب دیدہ .

● ملکزادہ و پری دخت

از لاشناس . در ۸۷۰ . ۴ سرودہ است ، در لغت پیغمبر (ص) میسراید :

ہفتصد از ہجری بود چہار کاندہ در نظم سخن در نگار

ن . ک : مثنوی ۴ : ۳۲۲ . ۴ «ملکزادہ و پری ، مثنوی عشق» در آلبا نام سراینندہ عبداللہ

رزند ہد جمال الدین و تاریخ سرودن ۸۱۲۲۴ ہاد شدہ است کہ درست نیست .

مثنوی عشقی است ملک زاده و دخت پری ، در آن گفته است :

کاورم از نثر به نظم دری عشق ملکزاده و دخت پری
 آنچه ز راوی سخن یانم جمله درین قصه رقم ساختم
 آغاز : ای ز خیال همه و صفت بیرون درک تو از فکر و خرد افزون

[ن . ک : شیرانی ۱ : ۱۷۲ - منزوی ۴ : ۳۲۳۲ - مشترک منظومه ها : ۳۷۳ .]

○ 393/7608 - O : استعلیق ، برای جسوات خلف مست رام بر همین ساکن موضع بکبها
 ۳ بهادون ۱۸۶۲ م ، عنوانها شنکرف ، ۱۰۰ ص ، ۱۳ ص .

● مناجات منظوم ، ترجمه = مناجات مرقدی

متن منسوب به حضرت علی (ع) . ترجمه از لاله‌ناس .

آغاز : لک الحمد یا ذالوجود و المجد و العلی - تبارکت تعالی من تشاء و تمنع ...
 (ترجمه) الهی ارچه بزرگت پرگناهانم - مثال جرم من عفو تو خص و دریا . گناهم ارچه خدایا
 بزرگ و بسیار است - بعفو خویش بیوشان گاهم ای ستار .

[همان : کتیح بخش ۳ : ۱۸۲۱ - منزوی ۴ : ۳۷۲۶ .]

○ F - 42/8334 : استعلیق ، (نور مجد) ، سده ۱۳ - ۵۱۴ . عنوان و نشان شنکرف ،
 ک - ۱ - ۴ . در متن و هاشم .

● منتخب عجیب

از میر شمس الدین متخلص به فزیر . نگارنده مثنوی والده سلطان . برای میرزا جعفر
 مخاطب به فرزند خان ، در ۱۱۱۷۷ هـ از کلام شعرای قدیم گزیده است . در دیباچه تاریخ جمع کردن
 آن چنین سروده است :

این تازه سفینه مسرت لیرا سرمایه عشرت دل لعل صفا
 از کلک فقیر یاقوت رنگ الام شد «منتخب عجیب» تاریخ آن را

دارای اشعار از کلام : خاقانی شروانی ، انوری ، سعدی ، مختاری غزلوی ، مسعود سعد
 سلمان ، سید حسن غزنوی ، ابوالفرج رونی ، امیر معزی ، عطار ، مولوی ، روم ، شیخ اودبی
 مرغه ای ، سلمان ساوجی ، رودکی ، رشید و طواط ، نظامی گنجوی ، خسرو دهلوی ، حسن دهلوی ، امین ،
 جامی ، بابا لغمانی شیرازی ، عرفی شیرازی ، نظیری لیشا بوری ، ظهوری لرشیزی ، مولانا وحش
 هروی ، املی شیرازی ، هلالی سبزواری ، کمال خجندی ، شهبندی ، قسی ، غیرتی شیرازی ، حکیم

حاذق ، آصف خان قزوینی ، اصحیی گیلانی ، قراری گیلانی ، میر محمد مؤمن استر آبادی ، شیخ آذری ، ملا باقی هروی ، نادری هندی ، نبضی ، صرغی ساوجب ، از رباعیات سحابی ، حصری قزوینی ، درویش دهلی ، حکیم زنگنای مسیح کاشی ، شیخ علی نقی کمره‌ای ، حسن بیگ رفیع ، حکیم شهابی ، قاسم بیگ قمی افشار ، ملا سالک قزوینی ، ملا سالک یزدی ، قاسم بیگ حالتی ، میر حضور نقی ، عرش یزدی ، اصحیی تبریزی ، فهمی کاشی ، رضای کاشی ، میر تقی کاشی ، امیر هدایون اسفراینی ، حقیری تبریزی ، شریف تبریزی ، طوقی تبریزی ، مولانا لادم لاهیجی ، حکیم مقفور لاهیجی ، قاضی بهی لاهیجی ، مرزا ملک مشرق ، ملا وحی نظیری ، هلاکی همدانی ، میر الهی همدانی ، شاه نسیمی تهابسری ، زکی همدانی ، میر ابو الحسن فراهانی ، ملا عبدالرزاق لاهیجی ، مظهری کشمیری ، اهلی خراسانی ، ابو طالب حکیم همدانی ، میرزا جلال اسیر ، میرزا سعید حکیم ، نصیرای همدانی ، صایب تبریزی ، محمد علی سلیم طهرانی ، غنی کشمیری ، ناصر علی ، میرزا بیدل ، علی قلیخان واله داعستانی ، شیخ عبدالرضای متین ، میر افضل ثابت ، سراج الدین علی آرزو ، میرزا ابراهیم ادهم ، سید امتیاز خان ادهم ، شجاع خان نیر ، نقیر (جامع این بیاض) .

آغاز : دلکش ترین نغمه که از منقار عتدلیب دستان سنج خامه تراوش نماید ، حمد ابرهه گلرست که سواد و بیاض لیل و لهار فردی از دفتر صنعت کامله اوست .

○ 41/7268 - ○ : استعراق ، دینا ناتو ، دوم جمادی الثانی ۱۲۳۱ هـ ، در لاهور ، جدول بند ۳ راه شنگرف و لاجورد ، ۱۴ ص ، ۱۷ ص .

● منطق الطیر

از عطار .

آغاز : آفرین جان آفرین پاک را آنکه جان بخشید و ایمان خاک را

[همان : موزه : ۶۵۳ - مزوی ۴ : ۱۸۲۵ - گنج بخش ۳ : ۱۸۲۵] .

○ 299/7520 - ○ : استعراق ، سده ۱۲ - ۱۳ ، عنوانها شنگرف ، آغاز افتاده ، بحر را بگذاخت در تسلیم خویش - کوه را انسرده کرد از بیم خویش ، بحر را از تشنگی لب خشک کرد - سنگ را باقوت خون را مشک کرد . با مهر «بنده اله بخش سلام فاذرم» مورخ ۱۲۱۴ هـ ، ۳۵۲ ص ، ۱۳ ص .

● من و سلوی - سخن عالی

● مهتاب و کتان

از آفرین لاهوری . نام کتاب و نام سراینده در دفتر کتابخانه آمده است . در کتاب ، عنوان و نام سراینده آن را ندیدم . مثنوی است نامیوب .

آغاز : خداوند را رخى از گریه تر ده
 مراب سینه ام دریای خون کن

[همان : موزة سالار ۵ : ۳۱۲] .

○ 85/7309 - ۵ : نستعلیق ، سده ۸۱۴ ، عنوانها نا نویس ، موریا له زده ، لا نام

۱۱۶ ص ۱۶۰ - ۱۷ ص .

● مهر و ماه = نعمات العشق = مدهمات

از میر علی عسکری رازی مقاب به عائل خان . (م ۱۰۸/۹۷ - ۱۶۹۹ م) . در ۸۱۰۶۵
 - ۱۶۵۴ م سروده است . داستان عشقی متوهر و مد همالت است .

آغاز : خداوند احم خود ده دلم را
 ز عشق آسان نما هر مشکلم را

[همان : موزة - ۶۵۴ - منزوی ۴ : ۳۲۵۲] .

○ S - 42/8571 : نستعلیق شکسته آمیز ، چلیبا ، صفحه انجام به خانه دیگر و در ترکیه

نام کتاب «مد همالت» نوشته است ، سده ۸۱۲ ، ۷۰ ص .

○ 406/7621 - ۵ : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوانها نا نویس ، یک برگ از انجام افتاده

۱۳۸ ص ۱۴۰ ص .

● مهر و محبت = محبت نامه = نسخه مهر

از حکیم شفاى ، ملا شرف الدین حسن . در ۸۹۶ (= نسخه مهر) سروده است .

آغاز : الهی از سر عاشق بنوازی
 دلی ده کاروان عشق بازی

دلی گر بی غمی بیگانه باشد
 به درد عاشقی هم خالده باشد

[همان : منزوی ۴ : ۳۲۵۲] .

○ 244/7466 - ۵ : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۱ - ۸۱۲ ، در مجموعه ش

ک ۵۱ - ۱۲۹ - ۱۶ ص .

● مهر و مشتری

از عصار تبریزی .

آغاز : بنام پادشاه عالم عشق
 که نام اوست لکش خاتم عشق

[همان : مثنوی : ۴ : ۳۲۵۳ .

○ 12/7245 - O : نستعلیق ، سده ۱۰ - ۱۱ هـ ، عنوانها طلائی ، جدولیند ۸ راه طلائی و لاجورد ، لوح طلائی و لاجورد ، مصور به ۹ تصویر ، ۴۷۸ ص ، ۱۱۲ ص . اندکی گرم خورده .

● ناز و نیاز

از تنها ، تفسیر مهدی . (خانمه) . [ن . ک : فرهنگ سخنوران : ۱۱۸ در آنجا از سه تن با این تخلص نام برده که این کسی نیستند] .

غزلیات به ترتیب ردیف در تئیم محمود نامه ، ۳۲ غزل و هر غزل مشتمل بر صنعت نثری . ۱- فوق النقطه ، ۲- در تمام غزل هفتاد با است و در هر مصرعه پنج با اند و این صنعت را معدود المخصوص گویند ، ۳- این بر صنعتی که درین غزل حرف واحد النقطه نیست هر حرفی است که دو نقطه دارد یا سه نقطه دارد تا آخر غزل ، ۴- مشتمل بر صنعتی که در هر مصرعه چهارده نقطه آورده اند ، ۵- در مصرع هژده نقطه بشمار اند ، ۶- همه حروف واحد النقطه اند بدون اسم مصنف ، ۷- درین غزل حرف مفرد ایست یا مثنی یا مثلث اند ، ۸- ثبوت به ثبوت نقطه زیر و بالا دارد بجز نام مصنف ، ۹- در هر مصرعه چهار حرف مفرد و باقی هر کسب اند ، ۱۰- همه حرف نو مفرد اند و جدا جدا غیر نام مصنف ، ۱۱- صنعتی که حرف مفرد و مثله ایست غیر در حرفی بجز نام مصنف ، ۱۲- صنعتی اساق الشفتین یعنی وقت خواندن لب با لب خوانده می شود ، ۱۳- صنعتی که وقت خواندن لب با لب نمی چسبد ، این صنعت را واسع الشفتین گویند .

آغاز : از رشک حسن حال رخت داغ لاله را / رم از نگاه لرگس مستت غزاله را

از دل غلام تو شده «تنها» نظر نما / کز دست خود نوشته دهم صدا ... را

○ 367/7585 - O : نستعلیق ، اکبر علی ساکن گزالتار پور ضلع جالندهر ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوان و تخلص شکرگرف ، ۲۲ ص ، ۱۶ ص .

● ناز و نیاز = هیر و رانجها

از آفرین لاهوری (۱۱۴۳ یا ۱۱۵۴ هـ) . قصه عشق بازی هیر و رانجها .

آغاز : نام چمن ساز ناز و نیاز / که خار نیازش بود سرو ناز

[همان : موزه : ۶۵۵ - شیرانی : ۱ : ۱۹۵] .

○ 207/7430 - O : نستعلیق ، سده ۱۱۲ هـ ، با یادداشتی خرید کتاب به سال ۱۱۵۹ هـ ، ۱۰۰ ص ، ۱۱۷ هـ ، عنوانها شکرگرف ، ۱۳۶ ص ، ۱۶ ص .

○ 163/7388 - O : استعلیق مایل به شکسته ، عهد حسن در مسجد موضح لودهو (۱) ، عمله پرکنه سودهره (بخش گوجرانواله) ، سده ۸۱۴ ، آغاز افتاده: بیا ساقی آن باده دالنواز - شرر گی نسب مایه سوز و ساز ، ۱۴۰ ص ، ۱۵۰ ص .

● نام حق

از شرف بهفاریبی . در ۸۶۹۳ سروده است . در خاتمه میسراید :
 بود و سه برغت شش صد سال از وفات رسول تا اسال
 آغاز : نام حق بر زبان همی رالم که بجان و دلش همی خوانم
 [همان : منزوی ۴ : ۳۰۲۹ «فته منظوم» - موزه : ۸۵۴] .

○ 370/7587 - O : استعلیق ، حسن عهد برای پاسخاطر جاگے شاه در مسجد خود ، سده ۸۱۲ ، عنوان ها تا لويس ، ۱۸۰ ص ، ۱۰۰ ص .

○ F - 46/8338 : استعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوان ها شنکرف ، ۱۶ ص ، ۱۷ ص .

○ 516/7738 - O : استعلیق شکسته آمیز ، عبدالخالق لچار ، سده ۱۲ - ۸۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، آب زده ، ۱۶ ص ، ۱۵ ص .

○ 376/7592 - O : استعلیق ، سده ۸۱۴ ، عنوان ها شنکرف ، ۱۶ ص ، ۱۳ ص .

● نان و حلوا = سوانح سفر حجاز

از بهاء الدین عهد عاملی . مثنوی عرفانی و اخلاقی است .

آغاز : (مقدمه) : اما بعد حمد الله علی فضاله و سادات والسلام علی اشرف الخلائق .

آغاز : (نتیجه) : ایها اللامی عن العهد القديم ایها الساهی عن النهج القويم

[همان : موزه ۶۵۶ - منزوی ۴ : ۳۲۶۲] .

○ F - 12/8305 : استعلیق شکسته خوش ، سده ۸۱۲ ، ش ۱۹ در مجموعه ک ۱۱۵ .

۱۳ ، ۱۱ ص

○ 3/8812 - M : استعلیق شکسته آمیز ، (جان عهد یا خان عهد) ، ۱۹ رمضان ۱۲۱۷

مطابق ۴۴ جلوس عالمشاهی ، عنوانها شنکرف ، در بیاض که ۸۹ - ۹۴ .

○ 504/7726 - O : استعلیق ، سده ۸۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، انجام افتاده ، الذی کر

خورده ، ۲۲ ص ، ۱۶ ص .

○ 354/7573 - ○ : تعلق خوش ، سده ۵۱۳ ، عنوان و اثنان ها شنگرف ، ش ۱ در
مجموعه گ ۱ - ۱۱ ، ۱۷ ص .

○ 436/7663 - ○ : تعلق ، صوفی پد پناه ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، آغاز
تذکره : ای نواهای نو نامورده ، ۲۶ ص ، ۱۱ ص .

● نسی نامه = جمله احمدی

از عبدالواحد متخلص به رفیقی . در شاکه میسراید :

«رفیقی» دعا کن درودی نبی که از فامرادی شوی اجنبی

[ن . ک : منزوی ۴ : در آنجا تخلص سراینده «وعایی» آمده است] .

در سر گذشت پیامبر اسلام (ص) . از سال هجرت پیامبر (ص) تا وفات آنحضرت (ص) . شامل
۱۱ فصل . در هر فصل وقایع یک سال را نظم کرده است .

فصل ها : ۱- هجرت سید ابرار بعد از خروج شار بجانب مدینه ، ۲- سال دوم از هجرت
از جمله فرض شدن صوم رمضان المبارک و تبدیل قبله ، ۳- سال سوم از هجرت از جمله غزوه
زقره و غزوه ذی ام ، ۴- سال چهارم از هجرت و سریه رجیع ، ۵- سال پنجم و نزول آیت حجاب
... ، ۱۱- سال یازدهم مشتمل بر وفات و سریه اسامه بن زید

تعداد بیت و نام کتاب بدینگونه سروده است :

بنام نبی نامه نامم خدا که این نامه باشد بنام خدا

کنون ثبوت دفتر دیگر است ز احوال هجرت سخن بهتر است

همه بیت این نامه غم گسل بود هفتصد و بیست الف چهل

ولی در دوم دفتر اکنون شمار چهل و پنج با پانصد ده هزار

آغاز : تعالی الله این نامه نامور ز لطف خدا گشت درج گهر

[ن . ک : منزوی ۴ : ۳۲۶۹] .

○ 465/7691 - ○ : تعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوانها شنگرف ، قبل از آغاز مثنوی فهرست
الام و اسماء اهل بدر (منظوم) و اسماء شهداء بدر (منظوم) است . آغاز آن : (اسماء اهل بدر)
مر اهل بدر است خیر الامام - مجد برو صد درود و سلام . آغاز اسماء شهداء بدر : تو نام
نهبان منصل شتو - درین دفتر ای قاری لیک خو . مجسول ، ۷۳۴ ص ، ۱۵ ص . در دو حصه
محل شده است . شماره هر دو حصه یکی است .

● نخل و سیب ، مثنوی

از سید سند .

آغاز : یا ساق یا ای ماهه لاز یا ای چشم ساغر بر رخت بار

○ 52/7278 - O : استعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، نام کتاب لاجورد در سرلوح کوچک
طلاتی ، مجدول ، کمتد بندی ، در یاض گ ۳۷۵ ، ۱۵ م .

● نسخه مهر = مهر و محبت

● نصاب اخوان

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۳ گذشت .

● نصاب تجنیس اللغات

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۳ گذشت .

● نصاب حروف تهجی

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۴ گذشت .

● نصاب رشید

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۵ گذشت .

● نصاب الصبیان

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۵ گذشت .

● نصاب صنعت باری = صنعت باری

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۶ گذشت .

● نصف نصاب

در بخش «فرهنگنامه ها» در ص ۱۲۷ گذشت .

● نصیحت الملوک = کریم

● نصیحت نامه

از سعیدای اشرف . در آغاز آمده است: نصیحت نامه سعیدای اشرف که از هند بایران برای پسر اتاده . همان سراینده قضا و قدر (ن . ک در همین بخش) :

آغاز : ای نور چراغ دیده من آرام دل رسیده من

○ 52/7278 - ○ : استعلیق خوش ، سده ۱۳ هـ ، سرلوح کوچک طلائی و در آن عنوان کتاب لاجورد ، جدول ، گمندی بندی ، در ریاض ک ۳۴۷ ، ص ۱۰۴ .

● نظم والا

از طغرا مهدی . لام کتاب در آغاز چنین سروده است .

مقلب شد ز دل این نظم والا بغیضی در که ایزد تعالی

آغاز : صالح چو مشت زاله را تسبیح نسرین می کند
هیکل کزین لاله را اوراد تلقین می کند

○ 338/7559 - ○ : استعلیق پخته ، چلیبا ، سده ۱۳ - ۱۲ هـ ، عنوانها شنکرف ، در کباب اوگ ۲۶ - ۲۹ .

● نغمات العشق = مهر و ماه

● نقاش و صورت = مثنوی ناصر علی

از ناصر علی سرهندی متخلص به علی (م ۱۱۰۸ هـ) .

آغاز : الهی ذره ای دردی بجان ریز
شیر در پنبه زار استخوان ریز

[همان : مثنوی ۴ : ۳۲۸۱] .

○ 152/7377 - ○ : استعلیق خوش ، سده ۱۳ هـ ، سرلوح رنگین ، جدولیند طلائی ، ص ۱۴۴ .

○ 292/7513 - ○ : استعلیق چلیبا ، سده ۱۳ هـ ، سوریانه زده ، ص ۲۴۴ .

○ 291/7512 - ○ : شکسته چلیبا ، سده ۱۳ - ۱۲ هـ ، عنوانها شنکرف ، ص ۶۸ .

○ 178/7402 - ○ : استعلیق ، ذیقعد ۱۵ جلوس عهد شاه بادشاه ، عنوانها شنکرف ، جدولیند زرد و شنکرف و میاه ۴ راه ، ص ۷۸ ، ص ۱۰۴ .

● نگارستان چین

از سید احمد سند . مثنوی است حماسی دینی در عشق امام حسن (ع) و لرگس خاتون .

آغاز : نگارستان طراز خوش بیانی سخن صورت گر چین معانی

[همان : منزوی ۴ : ۴۲۸۳] .

○ 52/7278 - 0 : مستعرب خوش ، سده ۱۱ هجری ، سرلوح کوچک طلالی و در آن عنوان

کتاب لاجورد ، مجدول ، کمند بندی ، در ریاض گ ، ۳۳۱ ، ۱۵۰ ص .

● نل و دمن

از ابو الفاضل فیضی دکنی .

آغاز : ای در تک و پوی تو ز آغاز عنقای نظر بلند پرواز

[همان : منزوی ۴ : ۳۲۸۴ - موزه : ۶۵۸] .

○ 264/7486 - 0 : مستعرب ، دو شنبه ، ۱۷ صفر ، ۸۱۰ هجری ، عنوان ها شنکرف ،

۲۶۸ ص ۱۶۴ ص .

○ 460/7686 - 0 : مستعرب ، سده ۱۱ هجری ، عنوان ها شنکرف ، ۲۵۲ ص ۱۷۲ ص .

○ 503/7725 - 0 : مستعرب ، سده ۱۲ هجری ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف ،

یک برگ در انجام نو نویس ، ۲۸۲ ص ۱۵۰ ص .

○ 296/7517 - 0 : مستعرب ، سده ۱۲ هجری ، عنوان ها شنکرف ، نصف اول نو نویس ،

۲۷۰ ص ۱۵۰ ص .

○ 401/7616 - 0 : مستعرب ، چهل و یک رمضان خلف میان نور جمال عرف عربی ، ۱۵ بیابک

۱۸۹۰ ب/۱۲۵۰ هجری ، در قصبه موهدره ، عنوان ها لا نویس ، مجدول ۳ راه شنکرف و سده ،

۴۰۴ ص ۱۴۱ ص .

○ 486/7712 - 0 : مستعرب ، نوین پرشاد ، ۳ جمادی الاول ۱۲۵۹/۱۷ ماه لاهور

۱۲۵۰ ب/۱۹۰۰ هجری ، عنوان ها شنکرف ، چهار ستون ، ۸۲ ص ۱۸۰ ص .

○ 490/7716 - 0 : مستعرب ، روز چهار شنبه ، ماه رجب ۴ جلوس والا (۲) ، سده ۱۲ هجری

عنوان ها شنکرف ، محشی ، ۲۱۶ ص ۲۰۰ ص . موریا به زده .

○ 151/7376 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۴ ، سرلوح ، عنوان و نشان شکرگ ، جدول بند
زرین و شکرگ ، راه ، گمند بندی ، ۲۷۶ ص ، ۱۵۱ ص .

○ 92/7315 - O : نستعلیق ، حسن مجد ، سده ۸۱۴ ، عنوان ها شکرگ ، مجدول ۳ راه
شکرگ و سیاه ، ۲۸۶ ص ، ۱۵۱ ص .

● نیرنگ عشق = مثنوی غنیمت

از غنیمت کنجاهی (م ۵۱۱۲۵) ، در سلسله نوحاشیه با سید صالح مجد (م ۵۱۱۱۸) بیعت
داشت و این یکی خلیفه نوشته کنج بخش (م ۵۱۰۹۴) بود . داستان عشق بازی شاهد و عزیز را در
۵۱۰۹۹/۴۸۵ م سروده است .

آغاز : بنام شاهد لازم خیالان عزیز خاطر آشفته حالان

[همان : موزه : ۶۶۰ - منزوی ۴ : ۳۲۸۹ - برای احوال «غنیمت» بنگرید به شریف
التواریخ جلد ۳ ، حصه ۲ : ۲۶۰ - ۳۱۰ - پاکستان بین فارسی ۳ : ۱۰ - ۳۲] .

○ 444/7671 - O : نستعلیق ، دهرم چند در مقام شاهجهان آباد در حویلی خود ، در
عهد اکبر شاه ثانی ۲۵ جلوس ، پنجم شوال ۵۱۳۴۵ ، عنوان ها شکرگ ، ۸۴ ص ، ۱۹ ص .

○ 99/7321 - O : نستعلیق ، ۵۱۲۴۸ ، عنوان ها و ترکیه شکرگ ، جدول بند ۳ راه
شکرگ و لاجورد ، آب دیده ، ۱۰۶ ص ، ۱۵۱ ص .

● واسوخت

از ملا توفیق .

آغاز : حیرت عشق بین شوخ پسندیده من حاضری بیش من و غایبی از دیده من

○ 52/7278 - O : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، لام کتاب لاجورد در سرلوح کوچک
عنان ، مجدول ، گمند بندی ، در ریاض گ ۴۳ ص ، ۱۵۱ ص .

● واسوخت

از میرزا مظفر .

آغاز : روزی بقاصدی سر راهی شدم دو چار پرسیدمش ز مظهر دیوانگی شعار

○ 52/7278 - O : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، سرلوح کوچک و در آن عنوان کتاب
لاجورد ، مجدول ، گمند بندی ، در ریاض گ ۴۶ ص ، ۱۵۱ ص .

● واسوخت

از وحشی .

آغاز : ای گل تازه که بوی ز وفا است ترا خبر از سر زلفی خار جفا نیست ترا

○ 52/7278 - ○ : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، سرلوح کوچک و در آن عنوان کتاب لاجورد ، مجدول ، کمند بندی ، در بیاض که ۶۳ ، ۱۵ من .

○ 49/7275 - ○ : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۳ ، عنوانها شکرگرف ، در بیاض است .

● واله و سلطان

از شمس الدین نقیر دهلوی . همان نگارنده حدایق البلاغت و خلاصه البدایع . ن . ک : بخش بلاغت . نام کتاب در ترقیمه نسخه «عشقیه علی قلی خان» نوشته شده است . در ۸۱۱۶۲ / ۱۷۲۹ م سروده است .

داستان عشقی واله داهستانی و خدیجه سلطان میباشد . ن . ک : مقدمه ممتاز حسن بر تنوی واله سلطان چاپ لاهور ۱۹۷۱ م .

آغاز : ای واله حسن دل گشت جان عشق تو بهر دو کون سلطان

[همان : منزوی : ۵ - ۳۲۹۲ - شیرازی : ۱ - ۱۷۲ - موزه : ۶۶۱] .

○ 44/7271 - ○ : شکسته ، ۲ ذبحه ۶ ، ۸۱۲ ، جای عنوانها خالی مانده ، اما بر حاشیه آن عنوانها بخط شکسته بارهک نوشته است ، مجدول ۳ راه شکرگرف و سیاه . آغاز اتاده : طومار شکایت جدایی - هفتنامه حجر یونانی ، ۱۳۲ ص ۱۵ ، من .

● ورقه و گلشاه

از عیوق . با سربندهای «مجلس» .

مجلس دوم : گرفتار شدن ورقه بدست بنی عمر و خلاص گردن گلشاه ورقه را و گشاده شدن بنی عمر بدست ورقه ، ۳ - بدار کشیدن سلیمان را با امیران و خلاص گردن ورقه ، ۴ - شنیدن ملک محسن تبریز گلشاه و عاشق شدن و آمدن همزم تجارت ، ۵ - رفتن ورقه به شام جنگ کردن باوردان و زخم خوردن ورقه ، ۶ - یاد شده است .

آغاز (انتاده از مجلس اول) : بیک شب آن دو سرور خداوند

عطا فرمود

پسر بود از همام ایک اختر

هلال پاکدین را بود دختر

○ 228/7450 - ○ : مستعلق ، مجد (. . .) اخوند زاده کاکری در دارالسلطنة کابل ، روز

دو شنبه ۲۹ رجب ۱۲۲۹ ، عنوانها شکرک ، جدول ۳ راه شکرک و سیاه ، ۱۳۸ ، ص ۱۳ ، ص .

● وصف کشمیر

از علی رضا تجلی . همان سراینده «معراج الخیال» .

آغاز : خدایا روزم کن سوزی و دردی که درهاتم خوان رنگ زردی

[عمان : منزوی ۴ : ۳۲۹۸] .

○ 244/7466 - ○ : مستعلق ، سده ۱۱ - ۱۲ ، در مجموعه ش ۱ گ ۱ - ۱۹ ، ص .

بعنوان مثنوی در تعریف کشمیر .

● وصف کشمیر

از ابو الفیض لاهی .

آغاز : هزار قافله شوق میکند شب گیر که کشاید . . . بعرصه کشمیر

[عمان : منزوی ۵ : ۳۶۰۱] .

○ 434/7661 - ○ : مستعلق ، سده ۱۲ ، در آغاز نسخه عنوان کتاب «قصیده در

تعریف کشمیر جنت نظیر» است ، ۸ ، ص ۱۵ ، ص .

● وصف کشمیر

از جان مجد قدسی مشهدی .

آغاز : الهی بلبل این بوستانم مکن عاجز ز وصف گل زهالم

[عمان : موزه ۶۶۲] .

○ 116/7337 - ○ : مستعلق شکسته آمیز ، سده ۱۲ ، عنوانها شکرک ، جدول سبز و

شکرک و سیاه ۴ راه . ش ۳ در کلیات اوک ۵۸ - ۷۷ ، ص ۱۵ ، ص .

○ O - 111/7332 : استعلیق مایل به شکسته ، سده ۵۱۲ ، ص ۱۶ ، ص ۱۸ ، ص ۱۹

○ O - 113/7334 : استعلیق شکسته آمیز ، سده ۵۱۳ ، آغاز بنام پادشاه پادشاهان - سررازی ده صاحب کلاهان - در مجموعه گ ۶ - ۱۰ ، ص ۳ ، متون .

● هجو سلطان محمود

از فردوسی طوسی . در آغاز آمده است : زین نظم و نثر (نثر) گفتار ابوالقاسم فردوسی طوسی که در هجو سلطان محمود است . در دیباچه واقعه سرودن هجو را بیان کرده است .

آغاز (دیباچه) : بمالید جاجی کمان را بهشت بشاخ کوزن اندر آور دست

(متن) : الا ای خرد مند صاحب هنر بگفتار و کردار من در نگر

○ F - 12/8305 : شکسته استعلیق خوش ، سده ۵۱۲ ، ص ۱۵ ، در مجموعه گ ۱۰۱ -

۱۱۴ ، ص ۱۱

● هشت بهشت = بهرام نامه

از امیر خسرو دهلوی .

آغاز : ای کشاینده خزاین جود نقش پیوند کار گاه وجود

[همان : موزه : ۶۶۴ - متزوی ۴ : ۳۳۰۸] .

○ O - 10/7244 : استعلیق ، نظام الدین بن مولانا ضیاء الدین ، فی بلدة سمرقند ، فی يوم

الخمیس ، شعبان ۵۹۵۶ ، عنوان ها لاجورد ، جدولبند طلایی و لاجورد ، ص ۲۰۰ ، ص ۱۵۰ .

○ O - 149/7374 : استعلیق ، (عبدالمظفر) ، سده ۵۱۲ ، سرلوح ، عنوان ها شنگرف ،

جدولبند دو راه شنگرف ، باهر «سید میر شاه» مورخ . ۵۱۲۴ ، در متن و هامش ، ص ۱۴۶ ، ص ۱۷ ، ص

○ O - 95/7318 : استعلیق پخته ، سده ۵۱۳ ، سرلوح ، عنوان ها شنگرف ، جدولبند

۳ راه شنگرف و سیاه ، کمند بندی ، ۲۶۶ ، ص ۱۵۰ ، ص ۱۵۱ .

○ O - 308/7529 : استعلیق ، یرم بهی ، ۳ چندی الاول ۱۹ جلوس (?) ،

سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنگرف ، ۲۵۶ ، ص ۱۳ ، ص ۱۴ .

● هفت پیکر

از نظامی گنجوی .

آغاز : ای جهان دهنده بود خویش از تو هیچ بوده نبود پیش از تو

- 4/7238 - O : نستعلیق ، سده ۵۱۰ ، سرلوح ، عنوانها طلایی ، جدولیند زرین ، آب دیده ، ش ۲ در خمسه نظامی گ ۱۳۵ ، ۲۵۰ ص .
- 257/7478 - O : نستعلیق ، سده ۵۱۲ ، سرلوح طلایی و لاجورد ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند شنکرف و لاجورد ۳ راه ، چهار ستون ، ش ۱ در مجموعه ، ۱۳۴ ص ، ۲۱ ص .
- 56/7281 - O : نستعلیق خوش ، بد کمال (ترجمه) کمال الدین کشمیری (ترجمه پنج گنج) ، ۱۲ جمادی الثاني ۱۲۵۹ ، عنوان ها شنکرف ، سرلوح ، جدولیند ۵ راه شنکرف و زرین و سیاه ، کمند بندی ، مصور ۸ تصویر ، ش ۴ در پنج گنج نظامی گ ۲۰۵ - ۲۸۰ ، ۱۸ ص .
- 103/7325 - O : نستعلیق ، عبدالرسول ، غره شعبان ۱۲۶۸ ، سرلوح زیبا ، جدولیند زرین و شنکرف و سیاه ، کمند بندی ، عنوان ها شنکرف ، متوی پنجم در خمسه اوگ ۲۳۲ - ۲۸۲ ، ۲۱ ص . چهار ستون .
- 6/7240 - O : نستعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند ۷ راه شنکرف و سیاه و زرین ، چهار ستون ، با مهر «سان السلطان محمود الدوله منشی محمد صغدر علی خان بهادر» ، ۱۴۴ ص ، ۱۹ ص .

● همای و همایون

از خواجوی کرمانی . در ۵۷۲ آن را نظم کرده است .

آغاز : بنام خداوند بالا و پست
 فروزاده شمسه خاوری
 که از هستش هست شد هر چه هست
 برازنده طاق لیلو فری

[ن . ک : احوال و منتخب اشعار خواجوی کرمانی از استاد سعید انبسی چاپ تهران ۱۳۰۷ خ : ص ۴۱ - متزوی ۴ : ۳۳۲۶] .

○ 259/7480 - O : نستعلیق خوش ، سده ۵۱۰ ، عنوانها شنکرف ، جدولیند طلایی و سبز و لاجورد و شنکرف ، ش ۱ در کلیات اوگ ۱ - ۵۸ ، ۱۹ ص . چهار ستون ، با مهر «عنایت حسین خان» مورخ ۱۲۱۹ .

● هیر و رانجها = ناز و نیاز

● یوسف زلیخا

از عبدالرحمان جاسی .

آغاز : الهی غنچه امید بکشای
 گلی از رونه جاوید بنمای

- 395/7610 - O : نستعلیق ، عهد امین محمد افضل سودهروی ، برای میان رحمت الله ، ۲۲ شعبان ۸۱۰۰۰ (شاهد) ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ب راه شنکرف و لاجورد ، گمند بندی ، ۳۸۴ ص ، ۱۱ ص .
- 288/7510 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۰ ، در انجام چند برگ نو نویس به خانیه عهد امیر شاه ، ۲۶ ذیحجه ۸۱۳۱۰ ، در ایام نظام آئین خان ، عنوانها شنکرف ، پامهر های حسن شاه ولد شاه دین ، مورخ ۸۱۲۵۷ ، ۲۹۲ ص ، ۱۳۴ ص .
- 136/7348 - O : نستعلیق خوش ، سده ۸۱۱ - ۱ ، عنوان ها شنکرف و طلائ و لاجورد ، جدولند ۶ راه طلائ و سیاه و لاجورد ، آغاز (افتاده از دیباجه) : سرآب ساز مقف چرخ دایر - نرلا چار دیوار عناصر . انجام هم افتاده ، ۲۷ ص ، ۱۵ ص .
- 158/7383 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۱ ، سرلوح ، عنوان ها شنکرف و سیاه ، مجدول زرین ، برای پاسبان ابراهیم ساکن کونلی آهنگران ضلع سیالکوٹ (ترجمه نو نویس) ، بعضی صفحه ها نو نویس ، ۲۵۶ ص ، ۱۷ ص .
- 341/7562 - O : نستعلیق ، شهر بار ، ساکن کوت عمله پرکنه حافظ آباد (بخش گوجرانواله) ، ۱۶ ماه ساون (?) ، سده ۸۱۲ ، عنوان ها نو نویس ، جدولند ب راه شنکرف و لاجورد ، گمند بندی ، ۲۶ ص ، ۱۶ ص .
- 507/7729 - O : نستعلیق ، حافظ عبدالشکور شیخ حافظ محمد صالح چشتی (چنین) ، سده ۸۱۲ ، عنوان ها شنکرف ، ۳۰۶ ص ، کناره برگ ها آب دیده .
- 514/7736 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ، آغاز افتاده : ز بود خود فراموشی گزینم - پس زالوی خاموشی نشینم . یک برگ از انجام افتاده است ، ۲۷ ص ، ۱۵ ص .
- 8/7242 - O : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، مصور به ۳ تصویر ، عنوانها شنکرف ، جدولند طلائ و لاجورد ، ۲۹۴ ص ، ۲۵ ص .
- 40/7267 - O : نستعلیق ، عبدالوهاب ، ۲۲ شعبان ۸۱۲۶ ، عنوانها نو نویس ، مصور به ۲۴ تصویر ، سرلوح رنگین ، جدولند طلائ و لاجورد ۵ راه ، ۳۲۶ ص ، ۱۴ ص .
- 448/7675 - O : نستعلیق ، خان محمد ولد عمر بخش بن امان الله جدی سیف الله ساکن قصبه امن آباد (ایمن آباد بخش گوجرانواله) ، ۱۸۹۲ ب ، عنوان ها شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، ۳۲۴ ص ، ۱۳ ص .
- 222/7444 - O : نستعلیق ، میان حامد ابن میان صاحب میان پیش نماز ، چیت ماه ۱۸۹۸ ب ، عنوان ها شنکرف ، مصور به ۲۱ تصویر ، جدولند ، گمند بندی ، ۲۹۲ ص ، ۱۳ ص .

○ 398/7613 - ○ : نستعلیق ، حافظ مجد مراد ساکن موضع پهکریان عرف سوهام چلهاری ، برای پاس خاطر صدر الدین ساکن موضع مهره ، سده ۱۱۳ هـ ، آغاز افتاده : نهادش بیش آن سرو . . . اندام ، ۴۲ ص ، ۱۳ ص .

○ 310/7531 - ○ : نستعلیق ، مدد خان ساکن قندار (قندهار) ، عنوانها شنکرف ، ۲۷۴ ص ، ۱۵ ص .

○ 513/7735 - ○ : نستعلیق ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوانها شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، آغاز افتاده : فروغ خور به صبحش نیم روز است - زر انگاری مشکی ها قروزان (چنین) ، انجام هم افتاده ، ۱۹۲ ص ، ۱۷ ص .

○ 520/7742 - ○ : نستعلیق ، نام کاتب محو شده ، سده ۱۳ - ۱۴ هـ ، عنوانها شنکرف ، ۲۷۶ ص ، ۱۵ ص . آب دیده .

○ 488/7714 - ○ : نستعلیق ، به خامه مختلف ، روز شنبه (رجب ۹) ، در مسجد موضع بهنداری یا لهنداری (۹) ، عنوانها شنکرف ، ۲۶۶ ص ، ۱۳ ص .

● یوسف و زلیخا

از سیف الله سیفی . در ۱/۸۱۱۱۲ - ۱۷۰۰ م سروده است .

آغاز : نخستین حمد میگویم خدا را که پیدا کرده پرورد ما را

[همان : موزه : ۶۶۹] .

○ 233/7455 - ○ : نستعلیق ، فیض بخش ولد میان نور علی ساکن قلمه دیدار سنگه عمله برکنه امین آباد (بخش گوجراتواله) ، سده ۱۱۳ هـ ، عنوانها شنکرف ، مجدول دو راه شنکرف ، ۷۰ ص ، ۱۵ ص .

دیوان ، شرح دیوان

[انتخاب و دیباچه و شرح دیوان ها بدلیل دیوان ها خواهد آمد].

● دیوان آصفی قهستانی

از آصفی قهستانی بن خواجه نعمت الله هروی ، از شاگردان میر علی شیر و بدیع الزمان میرزا ، (م ۹۲۰ یا ۹۲۳ یا ۹۲۶) . دیوانش در ایران بهکوشش عادی ارفع در ۱۳۴۲ خ چاپ شده است .

[همان : منزوی ۴ : ۲۲۰۹ - موزه : ۴۷۱] .

○ 45/7272 - O : نستعلیق شکسته آمیز ، شیخ حسام الدین بموجب گفته میان خضرانده ، ۲۹ جمادی الثانی ۱۱۱۰ هـ ، در عمل نواب عسکری خان ، تخلص بخط شکرگرف ، آغاز : نماز آباد خدایا دل ویرانی را - یا مده مهر بتان عیج مسلمانی را ، ۱۶۷ ص ، ۱۰ ص .

○ 415/7642 - O : نستعلیق ، سبع الله این رحمت الله ساکن قصبه بتور تپه براس عمله هرگنه سرهند . در دوکان لاله گردآوری لعل ، بروز دو شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۵۷/۱۳ ساون ۱۸۹۸ ب ، دارای غزلیات ، راعیات ، فردیات . با مهر کاتب «سبع الله» مویخ ۱۲۵۶ و ۱۲۶۴/۱۳ ص ۱۸ ص .

● دیوان ابن یمین

از امیر فخر الدین محمود ابن یمین الدین فرومندی طبرانی (م ۷۵۴ یا ۷۷۲) . که «کنز الحکمة» را در ۸۷۵۳ سروده است . دیوانش از هند در ۱۸۵۶ م چاپ شده است . غزلیات به ترکیب ردیف و قطعات .

از وست : از سر ابن یمین های تعلق کم مکن سرفرازی بخش آخر باثمال خویش را

[ن . ک : منزوی ۳ : ۱۸۴۵ - مشترک منظومه ها : ۳۸۲] .

○ 94/7317 - O : نستعلیق تحریر ، سراج الدین آذر (گرد آورنده گنجینه آذر) ، ۲ اوت ۱۹۲۷ م ، در ایت آباد ، آغاز : ای خداوند قادر و پکتا - مبداء کون و خالق اشیاء ، آغاز : (غزلیات) : چون جا ایافت در حرم وصل جان ما - باری بیاد دوست سر آمد زبان ما ، مجدول ، ۲۵۶ ص ۱۱ ص .

● دیوان ابوالفرج رونی

از ابوالفرج فرزند مسعود (م ۴۹۲ یا ۵۰۱). [همان: مشترک، مقلوبه ها: ۲۱، نیز بنگرید به: گنجینه ادب: از سید عابد علی عابد، چاپ اول، لاهور: ص ۱۰۳، درباره ابوالفرج میگوید: «ابوالفرج رونی از مشاهیر شعراء عصر غزلبه است و تصایف وی غالباً در مدح سلطان ابوالمظفر ظهیر الدوله رضی الدین ابراهیم بن مسعود غزنوی (۴۵۰ - ۵۴۹۲) و پسرش سلطان مسعود بن ابراهیم (۴۹۲ - ۵۰۸) می باشد. بنا بر این وی بعد از «۵۴۹۲» که سال جلوس مسعود است قطعاً در حیات بوده. پس اینکه تقی الدین کاشفی وفات او را در «۵۴۸۹» می نویسد درست نیست. و رونی بضم راه مغلطه و سکون واو و در آخر اون منسوب است. بیرونه که از لوانج «لاهور» است. چنانکه عوفی در لباب الالباب گوید: مولد و منشاء او خطه «لاهور» بود... و همچنین امین احمد رازی در تذکره هفت اقلیم نیز او را در فصل شماری لاهور عنوان می کند، در تاریخ گزیده گوید که رونه از قرای خاوران خراسان است و در مجمع الفصحا آمده است که از قرای لیشاپور است و هر دو قول گفته درست نیست». - نیز بنگرید به: نقوش لاهور نمبر ۱، لاهور، فروری ۱۹۶۲: ص ۸۶ - منزوی ۴: ۲۲۱۴ - ارمغان پاک، چاپ تهران: ص ۱. این دیوان در ایران تصحیح پرفسور چاپکین مستشرق در سال ۱۳۰۴ خ و در بمبئی (هند) در ۱۳۲۰ چاپ شده است.]

○ 27/7255 - O: نستعلیق پخته، میران عبدالقادر ابن میان حسن منجو خلجی المشهور به تخلص میان حسنا، بروز پنجشنبه ۱۰ رجب المرجب ۸۱۰ هـ، عنوانها شنکرف، دارای: تصایف، قطعات، غزلیات، رباعیات. آغاز: بادبان برکشید باد صبا - معتدل گشت باد طبع هوا. چهار سون چلیبا، ۸۰ ص.

○ 26/7254 - O: نستعلیق شکسته آمیز، ۲۱ ذیحجه، ۲۱ جلوس اورنگ زب عالمگیر (۸۱۰ هـ)، دارای: تصایف، غزلیات، رباعیات. آغاز: سپهر دولت و دین آفتاب هفت اقلیم - ابوالمظفر شاه مظفر ابراهیم. موربانه زده، ۱۵۲ ص ۱۵۰ ص.

○ 169/7393 - O: نستعلیق، چنین رای ولد ملوک چند سیستانی، حسب الارشاد میر سید محمد جیو، ۷ ریح الاول، ۸۱۱ هـ مطابق ۹ جلوس محمد شاهی، در سیستان. مجدول شنکرف و لاجورد، دارای: تصایف و رباعیات. آغاز: امروز نشاطیت... فضل و گرم را - و امروز و قلیست عجب تیغ و قلم را، ۱۵۰ ص، ۱۵۰ ص.

● دیوان احمد

از احمد.

غزلیات به ترتیب ردیف و مخمس، در پروی محمود نامه.

از ومنت:

بهر من این قصه لاز و لواز
تنگدل مالد هم چو دیده مور
خدا را رحم کن بر حال «احمد»
پنبی من بود ذالک نعمت عظم المرسلین

باز بگو «احمد» جانم چو آب
تا جدا «احمد» از شکر دهن است
تو او را شیخ من دان و بدان شوخ
کار کردی «احمد» از هشار بودی کاشک

○ 371/7588 - ○ : نستعلیق شکسته آمیز ، عبدالرشید ، ۱۹۵۹ م (بناظر می رسد) ، آغاز : ای باغ صحن دل ز غمت مرغ ناله را - داغ تو سرخرو بچمن کرده لاله را ، از آب گوده داغ دلم شکسته کی شود ، باران همیشه تازه کند داغ لاله را ، ۲۲ ص ، موریاانه زده .

● دیوان احمد جامی

از شیخ الاسلام ابونصر احمد معروف به زنده بیل و احمد جام (۴۴۱ = ۸۵۳۶ / ۱۰۴۹ - ۴۲ = ۱۱۴۱) .

[همان : مشترک ، منظومه ها : ۳۶ - موزه : ۴۷۳ - منزوی ۳ : ۲۲۶۳ «دیوان جام»] .

○ 223/7445 - ○ : شکسته چاپها ، (هرداس ، ۱۷۸ هـ) ، آغاز : ای یاد تو در دل و زبان ما - افتاد چو روح در روان ما ، ش ۴ در مجموعه گ ۱۲۴ - ۱۲۸ ، انتخاب غزلیات اوست .

○ 184/7408 - ○ : شکسته ، سده ۵۱۲ ، جدولیند دو راه شنکرف ، آغاز : ای چاک تاپشی در انس و جان انداخته - بر تو رویتو نور در جهان انداخته ، انجام افتاده از ردیف ما ، ۱۲۸ ص ، ۱۰ ص .

○ 325/7545 - ○ : نستعلیق ، سده ۵۱۲ ، برگ ها جدا جدا شده ، ۸۴ ص ، ۱۷ ص ، انجام افتاده ، موریاانه زده .

● دیوان امیر اصفهانی

از امیر اصفهانی ، میرزا جلال بن میرزا مؤمن (م ۸۱۰۴۹ / ۴۰ - ۳۹ م) .

[همان : موزه : ۴۷۴ - منزوی ۳ : ۲۲۲۵] .

○ 39/7266 - ○ : نستعلیق ، پنجشنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۱۰۲ هـ ، دارای : غزلیات و رباعیات ، آغاز : ای گلشن از بهار خیال تو سینه ها - برگ گل از طراوت نامت سینه ها ، ۲۵۲ ص ، ۱۴ ص .

○ 262/7484 - ○ : شکسته چاپها ، جکت سنگه و اجبوت سکنه قصیده جهان آباد ، ذیحجه ۵۴۷ هـ (۹) ، سده ۵۱۲ ، دارای غزلیات به ترتیب ردیف و غزلیات ، ۱۲۸ ص .

● دیوان اشرف = اشرف نامه

از اشرف . غزلیات به ترتیب ردیف در پیروی محمود نامه سروده است . از وست :
 آرزوی کنم دل «اشرف» تو دلبرای خوش ترکنی مشاهده گر این قباله را
 به آتش هجران تو سوخته «اشرف» دلش چو انگور و ن . چو سیخ جان کباب
 تو نه دانی که «اشرف» بیدل پهلل آشفته بکل چمن است
 بار گرخشم کند «اشرف» دلخسته مباح تو بکو چشم کن و لیکن بیا رفتی رفتی

○ 364/7582 - O : مستملیق ، اکبر علی کرتار پوری ثم امرتسری ، ۲۰ صفحہ ۸۱۲۹۴ /
 ۲۷ مارس ۱۸۷۸ م / ۱۵ جیت ۱۹۳۵ م ، مقطع هر غزل شنگرف ، آغاز : ای ایتم از حسن تو زبان
 «لاله را - صد ناله بخش چسب تو در جان و لاله را . از شانه تو گیسوی تو بگاہ کشودلت - سنبلی
 رودخانه سوی نضاله را ، ۱۴ ص ، ۱۹ ص .

● دیوان انور

از انور . ن . ک : فرهنگ سخنوران : ۶۷ در آنجا ۱۳ تن به این نام یاد شده است .

ازوست :
 انور مخور فریب غم دوزخ از گناه
 چون مصطفی است روز جزا عذر خواه ما
 روی ساقی گر کند انور چنین هنگامه گرم
 بشنوی در پرده شب ها و هوی آفتاب
 انور خبر ز خویش ندارد چو گوش کرد
 انسانه ز لعل گهر بار بیخودی

○ 247/7469 - O : مستملیق ، مدہ ۱۱ - ۵۱۲ . در متن و هادش ، دارای : غزلیات
 به ترتیب ردیف ، آغاز : سینه گلشن کرد دایغ تا آمیدی ها بیا - لاله زار از گریه ام شد دامن صحرا
 بار زغم تیغ آرزویت هر طرف بکشاده راه - تا کنی سیر چمن ای شوخ بی صفت بیا ، ۳۰۸ ص ، ۱۶ ص .

● دیوان انوری ایبوردی

از اومد الدین علی انوری ایبوردی . (م ۱۱۸۹ / ۵۰۸۵) .

[همان : مشترک منظومه ها : ۴۱ - منزوی ۳ : ۲۲۳۵ - سوزہ : ۴۷۶ - نیز بنگرید دیوان
 انوری بتصحیح استاد سعید نفیسی ، چاپ ایران ۱۳۳۷ خ] .

[همان : منزوی ۵ : ۳۴۶۲ .]

○ 80/7304 - O : مستعلق ، بخانه کوناگون ، ۵۱ . ۵۴ ، سرلوح طلائی و رنگین ، صفحه اول مجدول سبز و لیلگون و سیاه ۶ راه ، خط شکرک بر الفاظ متن . با مهر «اندوی علی مظفر خان پد شاه بادشاه غازی» مورخ ۱۱۳۳ هـ ، اندک کرم خورده ، ۳۴۶ ص ، ۱۷ ص .

○ 186/7410 - O : مستعلق ، ۲۶ جمادی الثانی ۱۱۳۴ / دوم ماه ژانویه ۱۸۲۹ مطابق ۲۳ جلوس عهد اکبر شاه بادشاه (ترجمه) ، خط شکرک بر الفاظ متن ، عنوان و نشان شکرک ، ۴۳۶ ص ، ۱۳ ص .

● دیوان اوحدی

از اوحدی مراغه ای اصفهانی . (۶۷۱ - ۵۷۳۸) .

ازوست : تا رضای او ایاهد «اوحدی»
توبه بیکار ست و استفغار ما
«اوحدی» کاسروز هجران بودند
ایزدش فردا انفرماید عذاب
بگفت راز دل «اوحدی» برود وزن
سرسک دیده که در عشق ارجمانم بود

[ن . ک : مشترک منظومه ها : ۳۹۴ - منزوی ۳ : ۲۲۴۳ .]

○ 2/7237 - O : مستعلق ، حق ملک مهر عهد بخش ، با مهر او «عهد بخش خان عبدالرحیم» ، سده ۱۲ - ۱۳ ، آب دیده ، آغاز : راه کم کردم چه باشد گر ابراه آری مرا - رحمتی برین کنی و اندر ایاه آری مرا ، ۲۰۲ ص ، ۲۱ ص .

● دیوان اهلای شیرازی

از مولانا اهلای شیرازی . (۲۱۸۳۵ - ۳۶/۹۴۲ م) .

[همان : مشترک منظومه ها : ۶۵۹ - موزه - ۴۷۷ - منزوی ۳ : ۲۲۴۴ .]

○ 54/7280 - O : مستعلق پخته ، عهد مؤمن ابن نصیر الدین عهد ، ۲۶ رجب المرجب ۵۱ . ۴۹ ، سرلوح ، عنوان سفید ، چدوایند ۶ راه سیزو طلائی و لاجورد و سیاه ، آغاز : ای حیرت میقات تو شد زبان ما - انگشت حیرت ست زبان در دهان ما ، ش ۱ در کایات اوگ ، ۱۸۷-۱ ، ۱۹ ص .

○ 129/7344 - O : مستعلق ، بخط سنن ثل ال (سنت لال) ، ۱۱ شوال ۱۱۳۴۷ ، چدوایند شکرک و لاجورد ۶ راه ، آغاز افتاده : ای تو هر قطره خونین که انداد از نظرم - پاره بود که شد از دل او کار جدا ، ۷۲ ص ، ۱۵ ص .

○ O - 451/7678 : نستعلیق ، سده ۱۰ هـ ، عنوانها بخط نسخ شنگرف ، مجدول شنگرف و لاجورد و سیاه ، شامل قصاید ، سه برگ از آغاز او لوئیس بخط شکسته ، آغاز : مقدری له بآلت بقدرت مطلق - کند بشکل بخاری چو گنبد آرزق ، ۴۷۰ ص ، ۲۵ ص .

○ O - 100/7322 : نستعلیق شکسته آمیز ، ۲۰ ذبحجه ۲۹ جلوس (۹) ، سده ۱۲ هـ ، جدولند ۳ راه شنگرف و سیاه ، در دفتر کتابخانه بنام کلیات انوری ، دارای : قصاید ، غزلیات و قطعات ، آغاز : مقدری له بآلت بقدرت مطلق ، آب دیده ، ۵۷ ص ، ۲۵ ص .

○ O - 175/7399 : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، سرلوح ، دارای : قصاید ، غزلیات ، آغاز : مقدری له بآلت بقدرت مطلق ، ۷۲۲ ص ، ۱۵ ص ، در دو حصه صحافی شده است . شماره هر دو یکی است .

○ O - 185/7409 : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، دارای : قصاید و غزلیات ، در دفتر کتابخانه بنام کاهات انوری . آغاز : ای ز یزدان تا ابد ملک سلیمان یافته - هر چه چسته جز نظیر از قبل یزدان یافته . انجام افتاده ، موریا له زده ، ۳۳۴ ص ، ۱۷ ص .

○ O - 113/7334 : نستعلیق شکسته آمیز ، سده ۱۲ هـ ، فقط یک قصیده است در مجربه ک ۶ ، ۳ ستون .

● شرح دیوان انوری

از میرزا ابوالحسن حسینی فراهانی . کشته در شیراز ۱۰۳۹ هـ .

آغاز : سیاسی که از روی گواهی خرد بر ذمه جمله افراد امکان لازم است آنست که براین ادراک لاف ستایش یزدان پاک نزنند .

[همان : منزوی ، ۳۴۵۹ - موزه : ۴۷۶] .

○ I - 94 : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، ش ۴ در مجموعه ، ک ۴۹ - ۶۲ ، ۱۴ ص .

● شرح دیوان انوری

از مهد بن داؤد بن علوی شاد آبادی . همان نگارنده شرح دیوان خاقانی . ن . ک . در همین بخش .

آغاز : سیاسی بقیاس مر صائمی قدیم را که امر کن جمله مکولات را از نهان خاله کنم عدم در صحرای وجود آورد . . . اما بعد میگوید . . . این داؤد علوی شاد آبادی . . . (شرح) : مقدری له بآلت بقدرت مطلق . . . مقدر الدازه هر چیز گذشته آلت دست افزاه کار قدرت توانای .

● دیوان باقر

از میرزا باقر . در صفحه عنوان به عنوان تذکره روز روشن صفحه ۵۲ درباره سراینده نوشته است که : «میرزا باقر در عهد شاه سلیمان صفوی از داتربان او بود و اوسط مائة عاشر بصیبت مرگ افتاد» .

نخست اینکه زندگینامه این شخص در تذکره روز روشن ص ۵۳ لیامده بلکه در همان صفحه از «صبح گلشن» آمده است . دوم اینکه صاحب ذریعه (۹ : ۱۲۲ و ۱۲۳) زندگینامه این سراینده را از «صبح گلشن» نقل کرده و می افزاید باهستی غلطی از صاحب تذکره باشد و وی نه از روزگار شاه سلیمان (۱۰۷۷ - ۱۱۰۵ هـ) بلکه همان باقر وزیری نطنزی از روزگار شاه عباس (۹۹۵ - ۱۰۳۷ هـ) بوده باشد . نیز بتکرید : قرهنگ سخنوران : ۷۵ سراینده را از روزگار سلیمان صفوی دانسته است . و روز روشن : ۹۷ در آنجا روزگار شاه عباس نوشته است .

دارای : قصاید و غزلیات و قطعات و رباعیات و مفردات . از اوست :

بازی اگر طلب کنی این دل بجا طلب

از صاحب خزانه ای منتها طلب

کشتگان عشق را دل بسکه در بر می طبد

همچو ماهی در کف آن شوخ خنجر می طبد

در سرم باقیست «باقر» سوز عشق

لاله بر سر می زلد کورم هنوز

آغاز : درین چمن اگرست هست دیده اینا درون بیضه توان دید لرگس شهلا

ز خواب غفلت اگر چشم خویش باز کنی سبوی باده بود خنجره گل رها

○ 153/7378 - O : استعلیق خوش ، سده ۸۱۱ ، مورداً زده ، ۴۵۲ ص ، ۱۹ ص .

● دیوان بلدر چاچی (شاشی)

از بلدر الدین چاچی ، شاعر دربار شیخ الدین محمد بن تفتلی شاه (۷۲۵ - ۷۵۲ هـ) بوده است .

[همان : مشترک منظومه ها : ۴۰۵ - موزه : ۴۷۷ - متزوی ۳ : ۲۲۴۷] .

○ 400 - O : استعلیق ، شیخ سمیع الله فاروق لاسب حنفی مذهب چشتی طریق بنوری

وطن ، (۸۱۳۵۶) ، با مهر «سمیع الله» (کاتب) ، مورخ ۸۱۳۵۶ ، آغاز : حمد آن سلطان عالم را که

عالم پرور است . ائس او در راه ایمان ائس و جان را رهبر است ، ۹۹ ص ، ۱۷ ص .

- 399/7614 - ○ : استعلیق ، برنوگری کشمیری (چنین) ، حسب فرمایش لاله گودال
جیو ، ۲۲ ذیقعده ۱۱۲۰۵۸ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز : حمد آن سلطان عالم ، ۱۵۸ ، ص ۱۳ ، ص .
- 450/7364 - ○ : استعلیق خوش ، نور دین بجهت خود ، ۲۸ رمضان ۱۱۲۷۹ ،
آغاز : حمد آن سلطان عالم . همراه گلشن راز پس از آن گ ۴۳ - ۱۲۸ ، ص ۱۳ .
- 102/7324 - ○ : استعلیق ، افضل علی ، سده ۱۱۴ ، عنوانها شنکرف ، آغاز : حمد
آن سلطان عالم ، معشای ۱۳۸ ، ص ۱۳ - ۱۵ .

● شرح دیوان بدر چاچی

از خیر الله . برمایش دوستان و میان عبدالخالق جیو ، تصایف بدر چاچی را شرح کرده
است (دیباچه) ، نخست یک بیت آورده و سپس گزارش کرده است . با سریند «بیت» و «ش» .

آغاز : حمد بیدل و ثنای لاند ص پروردگاریا که بی مثال و بی همتا است و درود
نامحدود علی عبدالمسعود که صاحب مقام محمود است . . . میگوید خاکهای اهل الله «خیر الله»
که مدتی مدید . . . حمد آن سلطان عالم پرور است . . . حمد بمعنی صفت و ثنا .

[در منابع در دسترس نام این شرح یافتیم] .

- 378/7595 - ○ : استعلیق ، سده ۱۱۴ ، عنوان و نشان شنکرف ، ۱۸۰ ، ص ۱۳ ، ص .
- 336/7556 - ○ : استعلیق ، سده ۱۱۴ ، عنوانها شنکرف ، ۱۷۷ ، ص ۱۷ ، ص .

● دیوان بیدل

از میرزا عبدالقادر بیدل عظیم آبادی . (۱۰۵۴ - ۱۱۴۳ هـ) .

[همان : موزه : ۴۷۹ - منزوی ۳ : ۲۱۵۴ «دیوان بیدل لاغوری» - نیز بتکرید به مقدمه
عارف نوشاهی بر کلیات بیدل چاپ سرگز تحریقات فارسی ، اسلام آباد ، ۱۳۹۸ هـ] .

- 155/7380 - ○ : استعلیق ، سده ۱۱۴ ، در متن و هاشم ، انجام افتاده از ردیف
ص ، آغاز : باوج کبریا کز بهلوی عجز است زاه آنجا - سر موفی گر اینجا خم شوی بشکن کلاه
آنجا ، ۵۳ ، ص ۲۱ ، ص .

- 278/7500 - ○ : شکسته استعلیق ، سده ۱۱۴ ، غزلیات ردیف الف - ت ، آغاز :
گداز گوهر دل باده ناب است شبنم را - نم چشم تجیر عالم آب است شبنم را ، ۶۸ ، ص ۱۵ ، ص .
- 7359 : شکسته ، سده ۱۱۴ ، انتخاب غزلیات و معشای ، آغاز : هر کجا شمع تماشای
نور روشن می شود - از زمین تا آسمان آینه خرم می شود ، مجدول طلایی ، ۳۴ ، ص ۱۰ ، ص .

● دیوان پروانه

از پروانه . از دست .

دل «پروانه» همچون شمع بکسر زین غزل سوزد
 زند در آب در یک قلم فرهنگ آتش را
 «پروانه» برق خرمن هستی است تاب شمع
 در بزم او که گفت باین بال و پر بیا
 کرد گل رنگ تماشای چراغان هر طرف
 می رود «پروانه» در بستان سرای عندلیب
 از آه آتشیست «پروانه» سوخت جانم
 دردا که سینه من چون لاله داددار است
 زبان شمع از روشنندل «پروانه» می فودد
 غلط باشد که گوید بلبل گلزار می دائم
 روشن ست از شمع هر ریتیم پری در جاوه ایست
 نیست ای «پروانه» هرلگش بدیوان گسی

[ن . ک : فرهنگ سخنوران : ۱۰۲ که آنجا از ۱۰۰ تن با این تخلص یاد شده است] .

○ O - 180/7404 : استعلیق ، هدایت طوطی وام ولد هرداس رینه معروف به طوطی برهن
 کشمیری ، در کشمیر ، ۱۸۹۱ ب ، حسب فرمایش لاله انهرمل ، بهمد راجیت سنگه ، با سرلوح ،
 عنوانها شکر ، جدولیند شکر ، راه ، کمنند بندی ، دارای : غزلیات ، واسوخت پروانه ،
 آغاز : الهی کن بد بیضا پر پروانه مارا - چو شمع طوز روشن کن دل دیوانه مارا . - سواد سره
 دارد چشم از دود چراغ امشب - منور کن خدایا دیده پروانه مارا ، ۸۲۰ ص ، ۱۸ ص .

○ O - 189/7413 : تملیق شکسته ، سده ۱۲ - ۵۱۳ ، دارای غزلیات به ترتیب ردیف ،
 در دفتر کتابخانه لوخته است که این نسخه بخط سراینده است . آغاز : الهی کن بد بیضا پر پروانه
 مارا ، ۹۹ ص ، در دو حصه صحافی شده است ، هر دو حصه به یک شماره . پس از دیوان ، رقعات
 ناشناخته ، ۱۶ ص .

● دیوان تسکین

از تسکین . دارای غزلیات به ترتیب ردیف ، از او است :

بجز تعریف او در نامه «تسکین» نمی گوید
 چرا شعرش نخواهد شد پسند خود پسند ما

از تو «تسکین» را همین طرز بدارا خوش قناد
 خنده روی های گل شد دارایی عذاب
 از مرت ناخبری هست نگویم «تسکین»
 که شدی از منی سر خوش محبت سر مست
 چند «تسکین» چو شمع خواهی کرد
 زهر خندی بکار گریه تلخ
 ناله ناچند بر آری «تسکین»
 یار آن نیست که پرسد چونی

[ن. ک : فرهنگ سخنوران : ۱۱۳ در آجاسته تن ازین تخلص یاد شده است.]

آغاز : ای سوز عشقت ده دل ما درد بندم را

طبیبی جلوه میخواهد بر آتش نه سیندم را

قدان پرواز شوکت کن چو تار چنگ هر مویم

نوا غیر محبت ساز چون فی بند بندم را

○ 173/7397 - ○ : استعلیق ، سده ۲ ، ص ۸۱ ، مورثانه زده ، ۱۵۰ ، ص ۱۳۲ ، ص .

● دیوان تیمور

از شاه تیمور شاه درانی ابدالی (م ۸۱۴ . ۷) در ترقیمه آمده است : این چند غزلیات و رباعی

(دیوان شهشاه فردوس آرانگه تیمور شاه بادشاه درانی سدوزنی انتخاب کرده ، از اوست :

به درگم ز سوز دل «شه تیمور» میگوید

به سغتی های حیرانت «شه تیمور» میگوید

شکوه از گوشت اقبال ندارم «تیمور»

نظر کن بارخ ماه پری رخسار خود «تیمور»

[ن. ک : فرهنگ سخنوران : ۱۲۰ - نسب نامه خلفا و شهر یاران و میر تاریخی حوادث

سلام ، تألیف زامیابور ، ترجمه دکتر محمد جواد مشکور چاپ ایران ۲۰۲۶ خ : ص ۴۴۷.]

○ 353/7572 - ○ : استعلیق شکسته آمیز ، ۲۴ ربیع الثانی ۸۱۲۰۳ ، در مکن کبوتر تهل

(بند) ، جدولبتد شنگرف ، دارای غزلیات و رباعیات ، آغاز : خدایا در صفات خویش گویا کن

بالم را - قبول خاطر نازک خیالان کن بالم را ، ۵۸ ، ص ۱۸ ، ص .

● دیوان ثاقب

از میر ثاقب . (ن . ک : فرهنگ سخنوران : ۱۳۱ . در آنجا چند تن باین تخلص یاد شده اند) .

- ازوست : امروز ساقی من شیراز «ثاقب» است
 نظرب بگو که کار جهان شد بگام ما (ص . ۱۰)
 «ثاقب» از نظم تو صایب مگر این نغمه سراسر
 باغبان در تگشود است گستان ترا (ص ۸)
 «ثاقب» بدوش باد بگوش تو گر افتاد
 بپام دلم گشته فراموش صبا وا
 «ثاقب» اگر چه ما نکندیم از گناه
 خواهد گذشت رحمت او از گناه ما

[همان : موزه : ۴۸۱] .

○ 84/7308 - ○ : مستعلیق ، جد وارث بن جد اعظم ، بموجب فرمان میان جد منصور ، بروز پنجمین ۲۹ ربیع الاول ۲۰ جلوس جد شاه (۸۱۰۵۱) ، با مهر «دیوان سنگه» ، دارای : غزلیات ، مثنوی ، آغاز : بعرصه که کند معجزه شفاعت او - عیان فروغ عبادت گناه را چنین . در آفتاب قیامت ز نلمت عصیان - گناه کار شود زیر ابر سایه نشین ، ۱۰۲ ص ، ۱۴ ص .

● دیوان ثنائی مشهائی

از حسین بن غیاث الدین جد ، متخلص به ثنائی ، در مشهد پرورش یافته و به روزگار اکبر شاه (۹۶۳ - ۱۰۱۴) به هند آمد و در ۹۹۹ هـ در گذشته است .

[همان : مژوی ۳ : ۱۸۵۲ - موزه : ۴۸۱] .

○ 269/7491 - ○ : مستعلیق خوش ، بخلقه آهی بیاس خاطر کرم الله خان خجف منش آغا جان صاحب ، ۸ ربیع الثانی ۱۱۳۸۵ بروز چهار شبه ، با سرلوح رنگین زیا ، چدولیند زرد و لاجورد ، گنبد بندی ، کاغذ دهر و سفید ، نسخه بسیار جالب است ، دارای تضایف به ترتیب زیند آغاز : در روش حسن و ناز هست بسی خوش نما - شمره بهار ز ستم عشوه برانگ جفا ، ۱۶۶ ص ، ۱۰۵ ص .

● دیوان جامی

از نور الدین عبدالرحمان جامی . (م ۸۹۸) .
 [همان : موزه : ۴۸۲ - مشترک منقوله ها : ۵۹۱ - ابن . ک : جامی از علی اصغر حکمت ، ترجمه از عارف لوشاهی] .

○ 463/7689 - O : استعلیق ، عبدالوهاب نصرت خان موسوی ساکن ملتان ، بروز پنجشنبه ۲۹ رجب ۱۳۹۸ ، پامبر های «تظام الدین» مورخ ۱۳۴۸ ، دارای : ترجیع بند ، غزلیات ، لغات . آغاز مقدمه : موزون ترین کلاسی که غزل سرایان انجمن انس و محبت و قالیه سندان شین عشق و مؤدت ، ۱۹۸ ، ص ۱۰ ، ص .

○ 496/7721 - O : استعلیق خوش ، خفی ، سده ۱۰ ، ه ۱ ، دارای : غزلیات ، قطعات ، تضاید ، مثنویات ، عنوانها شنکرف ، آغاز : اسم الله الرحمن الرحیم - اعظم اسماء علم حکیم ، لفظی کرم خورده ، در دو حصه صحافی شده است به یکی شماره ۵۷۴ ، ص ۱۷ ، ص .

○ 459/7685 - O : استعلیق ، سده ۱۰ ، ه ۱ ، مجدول طلائی ، آغاز : یا من بدها جمالک نیک ماها - بادا هزار جان مقدس ترا فدا . چند برگ در انجم لو اویس ، ۳۳۴ ، ص ۱۲ ، ص .

○ 220/7442 - O : استعلیق ، سده ۱۱ ، ه ۱ ، آغاز (۳ برگ افتاده) : صد کشته هجر احوالا بی هرجا - کز گلشن وصل تو بوی رسد احوالا . صفحه انجم تو لوئیس . مجدول ۳ راه شنکرف ، ۲۲۱ ، ص ۱۰ ، ص .

○ 493/7718 - O : استعلیق ، سده ۱۲ ، ه ۱ ، دارای : غزلیات و رباعیات ، آتش زده و آب دیده ، آغاز و انجم افتاده ، ۳۴۶ ، ص ۱۴ ، ص .

○ 214/7436 - O : استعلیق ، سده ۱۲ ، ه ۱ ، جدولند طلائی ، راه ، فقط ردیف ل - ن . آغاز و انجم افتاده ، ۵۰ ، ص ۱۷ ، ص .

● دیوان جانباز

از جانباز ، ن . ک . فرهنگ سخنوران : ۱۳۵ در آنجا جانباز ملتان و جانباز هندی یاد شده است . روز گلش بدست نیامد . دارای : غزلیات به ترتیب ردیف و مضمون ترجیع بند ، مثنوی .

از اوست :

«جانباز» کا تو ترگیں بیمار دیدہ	خواب درد میچکد از داستان ما
در بیان محبت بعد ازین «جانباز» وار	از مٹی خون دل شمدیدہ باشد زاد ما
تکلت اهل وفا با وفا ترا «جانباز»	اگر ترا ز جهان ذوق بی وفایی نیست
آہ من سوخت عالمی «جانباز»	در دل او اثر نمی آید

[در منابع در دسترس به نسخه دیگری آن دست نیافتیم] .

○ 286/7503 - O : استعلیق ، سده ۱۲ ، ه ۱ ، آغاز (افتاده از ردیف الف) : گر دو کا سازد ایلم ز بالای کس - همچو گردون در هوایش با بجا باشد سرا . انجم افتاده از مثنوی ، ۸۶ ، ص .

● دیوان جمال = جمالنامه

از مولوی جمال الله (متخلص به جمال) ساکن کولیاواله چتوه (بخش گوجرانواله، پنجاب)،
(ترجمه)، در ۱۸۵ هجری در تنج محمود نامه سروده است. تاریخ سرودن درین مقطع گفته است:

یک هزار و یک صد و هشتاد و پنج از هجر رفت
تا که شد شمع شبستانم «جمال» انوری

از دست : از گرم روزی گذر کن سویم ای کبک دری
کن «جمال» خرویش را شمع شبستانهای ما

[ن. ک. : مشترک منقوله ها : «جمالنامه»].

○ 336/7583 - O : تستلیق، اکبر علی کرار پوری ثم امرتسری، ۲۶ مارس ۱۸۷۸ م /
۱۲۱۴ هجری، مطلع ها شکر، آغاز : ای رخت رخشان ترا ز ماه فلک رعنائی ما - بسمل از خونخوار
چشم طایر جانهای ما . از لب لعل تو لعل اندر یمن گشته خجل - منقل سرو از سهی قند به
بستانهای ما . ش ۳ در مجموعه ک ۶۶ - ۲۲ .

● دیوان جمال هانسوی

از جمال الدین هانسوی که احمد خطیب و احمد و جمالا و جمال تخلص میکرد. خلیفه
شیخ فرید الدین مسعود گنج شکر (م ۵ محرم ۶۶۴ یا ۶۵/۸۶۵۰ یا ۶۶۶۶۶ م) . برای گنج شکر
ن. ک. : مشترک ۳ : [۱۲۰۱].

از دست به تخلص «احمد خطیب» :

رمزی ز صنع یزدان گفت «احمد خطیب»
بر «احمد خطیب» به بخشای از گرم

از دست با تخلص «احمد» :

«احمد» درویش میگوید کی بی تو صبر لیست
نای وحدت مردان برای نقد هر مجلس

با تخلص «جمالا» چنین میسراید :

ازین پس در نسب منکر «جمالا»
عهد خواص هست «جمالا» بوصول دوست

کز وی گرفت زینت و زهب و فر آندب
همواره ای خدای شب و ای خدای روز

یک زمانم باز ده هم آن زمان خوام باز
ازان گفت «احمد» مسکین که ایشان درخوراند

عمل کن در نسب بگذر چو مردان
خواهند با تمتع جمله عوام عید

و با تخلص «جمال» چنین سروده است :

گویند «جمال» پاک لدارند عاشقان زان آشکار و پنهان فریاد میکنند
 لای «جمال» مسکین خود را فرا نمایی بر مردم گدا را سلطان نمی پذیرد
 مرد گردد «جمال» خسته اگر در عنایت کمال بنمایی

[ن. ک : فرهنگ سخنوران : ۱۳۵].

○ 466/7692 - O : نستعلیق ، میر محمد العمی این مولوی میر سیف الدین لودھیالوی ، روز سه شنبه وقت ظهر ، ۴ رجب ، ۱۸/۸۱۲۹ . اگست ۱۸۷۴ م ، بر مکان شهزاده شاهپور شاه ، جدول ۳ راه ، در ترقیمه آمده است : دیوان قطب الاقطاب قطب جمال الدین هالوسی (رح) ، دارای : غزلیات بی رعایت ردیف ، آغاز : برکن دل خود از هوس شد و خال پار - در بند زلف پریشان دلبران مدار ، ۶۸۲ ص ، ۱۹ ص .

● دیوان چراغ

از چراغ . ن . ک : پس ازین «دیوان چراغ دین» و «دیوان چراغ علی» که شاید از یکی باشند . چون هر سه دیوان در پیروی محمود نامه هستند . مشتمل بر غزلیات به ترتیب ردیف و در هر ردیف یک غزل . از وست :

چسان این سوز عشقش را «چراغ» از کس نهان دارد
 که گردد از زبان شع روشن بیش محفل ها
 گنج دو عالم «چراغ» بیش وی ارزان تراست
 عجز قبول ارتقد خیزد همان می طلب
 لا تقنطو که خاص شد ز ملک ما «چراغ»
 هم عفو او که هست بما میرسد به ارت
 نخل امید ثمره مقصد دهد «چراغ»
 آتش اگر ز چشمه لا تقنطو کنی

آغاز : الا یا ایها الشایق اتم فی الشوق العلهما - که از شوق کلمات گردد آسان جمله
 مشکها . سلوک مسلک عشقش نه آساست از هر کس - که چندین سالکان و امانده اند از طی منزلها .

○ 232/7454 - O : نستعلیق ، سده ، ۵۱۳ دارای ۲۸ غزل . ۲۰ ص ، ۱۲ ص .

● دیوان چراغ دین

از چراغ دین (چراغ علی دو ترقیمه) بن سید قطب شاه ساکن روال معموله برکنه کلا نور
 منعل تحکر جوڑیان ، در محرم ۸۱۲۷ سروده است . (ترقیمه) . غزلیات در تبع محمود نامه به
 ترتیب ردیف . از وست :

آشفته خاطر است ز زلفت «چراغ دین»
 باس خاطر شاه میران با «چراغ دین» قنبر
 هم فرو ریزد «چراغ دین» زهر دو چشم خویش
 آغاز : ای ماهتاب داغ بدل از تو لاله را
 ای داغ بر دل از غم خال تو لاله را
 بر دهد ساقی بهاله گاه راست و گاه چپ
 بار را بر روی نظر بسیار بودی کاشکی
 وی دیده بر آب ز چشمت غزاله را

○ 363/7583 - O : مستعلیق ، بخطه سراینده ، ۵۱۲۷۴ و ۵۱۲۹۴ (هر دو تاریخ در
 ترقیمه آمده است ، مقطع هر غزل شنکرف ، ش ۱ در مجموعه ک ۱ - ۸ ، ۱۵ س .

● دیوان چراغ علی

از همان چراغ دین که پیش ازین گذشت . اما درین دیوان تخصص چراغ علی و چراغ دین
 آورده است . غزلیات بترتیب ردیف در پیروی محمود نامه سروده است . از اوست :

از امتان گمینه غلالت «چراغ علی»
 تاب و آب از «چراغ دین» برگیر
 از حق بخواه بآل قنبر «رواله» را
 در «رواله» آن غریب را وطن است

آغاز :
 ای داغ بر چین ز تو مه اهل هاله را
 آمد کفیل ذات معنی غزاله را
 اعجاز آنجناب چو شق القمر نمود
 شرمنده ساخت مجمع اهل جباله را

○ 363/7583 - O : مستعلیق ، سده ۵۱۳ ، مقطع هر غزل شنکرف ، ش ۲ در مجموعه
 ک ۱ - ۱۶ .

● دیوان حافظ

از خواجه شمس الدین محمد حافظ شبرازی (م ۸۷۹۱/۱۳۸۹ م) .

[همان : مشترک منظومه ها : ۴۴۷ - موزه - ۴۸۴ - متزوی ۳ : ۲۲۷۶] .

○ 140/7352 - O : مستعلیق خوش ، ۵۹۸۸ ، جدوایند ، ۱ راه زرین و شنکرف و میاد ،
 دارای : قصاید ، غزلیات ، رباعیات . رباعیات در لوح های زرین و منقش . صفحه اول منقش و منذهب
 و رنگین ، آغاز (دیباچه) : حکیمی که شکر خای نامتو الهسانی و مجاز آینه تامل عرایس معانی گویا
 حکیمی که بلبل دوستان . آغاز (دیوان) : مرا دلپست پریشان بدست غم پامال - چنان که هیچ
 کس نیست واقف احوال . انتخاب دیوان اوست . نسخه چهار چاهب است ، ۲۴ ص ، ۱۴ س .

○ 489/7715 - O : مستعلیق ، عهد زاهد حسب الفهرموده فتح محمد جیو ساکن لاهور
 رجب ۱۱۷۰ هـ ، دارای : قصاید ، غزلیات ، رباعیات . آغاز افتاده : لئی قرسم که حافظم
 گردد - چه شور است این که در سر داد امشب . آتش زده و آب دیده ، ۳۳۷ ص ، ۱۴ س .

○ 447/7674 - ○ : نستعلیق ، عبدالله المعروف به بلا ، روز یکشنبه وقت دوپهر ، ۲۵ رمضان المبارک ۸۱۰۷۴ ، دارای : غزلیات ، رباعیات ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، مجدول دو راه شکرگرف ، ۳۷۶ ص ۱۹ ، ص .

○ 396/7611 - ○ : نستعلیق ، سده ۸۱۱ ، آغاز و انجام افتاده ، آغاز : صنما با غم عشق نوحه تدبیر کنتم - تابی در غم تو ناله شبگیر کنتم ، ۱۹۴ ص ۲۱ ، ص .

○ 379/7596 - ○ : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، با دیباچه مشهور ، آغاز (دیباچه) : حمد یحد و نای بیود ساس یتیماس سر حضرت خداوندی را ، (متن) الا یا ایها الساقی . انجام افتاده از ردیف ده آب دیده ، ۱۱۰ ص ۱۳ ، ص .

○ 219/7441 - ○ : نستعلیق ، محبوب شاه سودهری (سودهره بخش گوجرانواله) ، روز جمعه ۲۳ شعبان ، ۲ جلوس عالم شاه پادشاه ، سده ۸۱۲ ، سرلوح ساده ، جدولیند دو راه شکرگرف ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، ۴۷۶ ص ۱۵ ، ص .

○ 337/7557 - ○ : نستعلیق ، محمد بخش در میخان ، سده ۸۱۲ ، دارای : قصاید ، غزلیات و قطعات . آغاز (از دیباچه مشهور افتاده) : و فدای صوت جلال لبوت محمد رسول الله ، ۲۸۸ ص ۱۳ ، ص .

○ 267/7489 - ○ : نستعلیق ، سده ۸۱۲ ، عنوانها شکرگرف ، جدولیند طلائی و لاجورد ، دارای : غزلیات ، مشویات ، قطعات تاریخ ، آغاز (از دیباچه مشهور افتاده) : لسان و تیغ بیان و اشعار یتبهمم الغاؤون از هیبت جلال لبوت . انجام هم افتاده . آب دیده ، ۲۳۴ ص ۱۴ ، ص .

○ 74/7298 - ○ : نستعلیق ، ملا عبدالحکیم بن ملا محمد نصیر ، و صفر المنظر ۸۱۲۲۴ ، تخلص شکرگرف ، جدولیند زرد و شکرگرف و سواد ، راه ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، ۵۹۲ ص ۱۱ ، ص .

○ 431/7658 - ○ : نستعلیق ، دلسکه رای ، جهت ارشاد لاله کشن لعل ، بروز دو شنبه ۱۵ ماه (؟) ۱۸/۸۱۲۳۹ ، ژانویه ۲۱۸۲۴ م ، دارای : غزلیات و مشویات ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، ۲۲ ص ۱۹ ، ص .

○ 357/7576 - ○ : نستعلیق ، محمد فتح خان ، پیراس خاطر ملک سربلند خان ، در عهد لوباب امده الدوله ممتاز الملک محمد عبدالرحمان خان بهادر ، سنخ شعبان ۸۱۲۹۵ ، سرلوح طلائی ، در صفحه اول و دوم موش دلدان طلائی ، مجدول ۳ راه شکرگرف ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، ۲۳۸ ص ۱۶ ، ص .

○ 449/7677 - ○ : نستعلیق ، سده ۸۱۳ ، دارای : غزلیات و رباعیات ، آب دیده ، آغاز : الا یا ایها الساقی ، ۲۹۶ ص ۱۸ ، ص .

● دیوان حافظ ، انتخاب

تھا گزیده تصدیق های اوست با دیباجه منثور از لاشناس و شرح اصطلاحات آن .

آغاز (دیباجه) : این گنج معانی که تہی از عیب است - نقشی ست کہ از صحیفہ لاریب است . مشہور جہالیان بروج القدس است - مذکور زبالہا لسان الغیب است . و رہک و ثقی حمداً متوالیا .

آغاز (دیباجہ شرح اصطلاحات) : درود ہیکران و تحیات فراوان بر ارواح طیبہ ظاہرہ ، جامیر آل و اصحاب مشاہیر و احباب او باد . اما بعد بدانکہ اہل تحقیق الفاظ زلف و خالی در سلک نظم کشیدہ اند . . . (شرح) : عشق عاشق معشوق ، ہر سہ دوستی محض را گویند . صاحب ، دوستی را گویند وقتی کہ بستنی از دوستی داند . طلب ، چہن حق را گویند .

آغاز (تصاید) : آن گلبن باغ وفا آن سرو بہستان صفا
خورشید برج ارتضی یعنی علی مرتضی

○ 317/7538 - ○ : نستعلیق ، سہ ۵۱۳ ، عنوان ہا شنکرف ، مجدول زرد و شنکرف و لاجورد ، دیباجہ گ ۱ - ۶ ، شرح اصطلاحات گ ۷ - ۱۲ ، تصاید گ ۱۲ - ۲۴ ، ۴۸ ، ص ۱۰ ، ص ۱۰۰ .

شرح دیوان حافظ

● بحر فراسۃ الألفظ فی شرح دیوان خواجہ حافظ

از عبد اللہ عبدی خویشکی قصوری (زندہ ۱۱۰۶ھ / ۱۹۰۰ - ۱۲۹۴م) . بخش اول شرح غزلیات ردیف (الف - سین) در ۲۳ سالگی در ۱۰۶۶ھ و بخش دوم شرح غزلیات ردیف (ش - ی) در ۱۰۷۷ھ نگاشته است .

آغاز : سیاس عظمت اساس واحدی را رسد کہ محمود است بہ جلال ذات و معبودی را مزید

[عمان : موزہ : ۴۸۶ - منزوی : ۵ : ۴۴۴ . لریز بنگرہ بہ : احوال و آثار عبد اللہ خویشکی قصوری از پرنسور پند اقبال مجددی چاپ لاہور : ۶۳ - ۶۶ و پاکستان میں فارسی ادب : ۳ : ۳۱۲ - ۳۰۶] .

○ 315/7536 - ○ : نستعلیق مایل بہ شکستہ ، نھا ہسر . . . امام بخش ولد قطب الدین متوطن اورنگ آباد ساکن قصبہ بیرووال (بخش شہنویورہ) ، حسب فرمان خان صاحب سیت علی خان جیو ، ۲ ربیع الاول ۱۲۰۱ھ ، عنوان و نشان شنکرف ، مجدول ۳ ، راہ شنکرف ، در سہ حصہ صحافی شدہ ، شمارہ ہر سہ حصہ یکی ست ، ۹۴۱ ، ص ۲۱ ، ص .

● شرح دیوان حافظ

از عهد بن صدر الطریقت شیخ یحیی بن صدر العلیقیت شیخ عبدالکریم لاهوری . در ۵۱۰۷۷ . لکشته است . (دیباچه) . شرح چند بیت از دیوان اوست .

آغاز (دیباچه) : ربنا انزل علینا مایده من السماء تکون لنا . . . اما بعد می گوید . . .
 عهد بن صدر الطریقت شیخ یحیی . آغاز (شرح) : الا یا ایها الساق . . . الا حرف تشبیه است و ایها زاده و ساقی بحکم ستموم و هم شراباً ظهوراً کنایه از معشوق حقیقی .

○ 7357 : مستعلیق ، بفرمایش چگون شاه ، سده ۵۱۲ ، در ترجمه بنام «شرح ابیات حافظ»
 ص ۸۸ ، ۱۴ ص .

○ 387/7603 - ○ : مستعلیق ، سده ۵۱۲ ، عنوانها شنکرف ، مجذول و کمند بندی ،
 انجام افتاده ، ۲۸ ص ، ۱۷ ص .

● فرهنگ دیوان حافظ

از ناشناس . فرهنگ واژه های اوست به ترتیب الفبای به رعایت حرف اول له ثانی ، سپس ترجمه فارسی به نثر اشعار عربی دیوان حافظ .

آغاز (بی دیباچه) : فرهنگ دیوان حافظ : باب الالف آشوب بالمد شور و غوغا ، آب
 طرب بالمد شراب ، آب حرام مثله ، الا دانا .

○ 302/7523 - ○ : مستعلیق ، عنایت الله ، ۶ ذیقعد ۲۳ جلوس والا (۲) ، سده ۵۱۳-۱۲ ،
 عنوانها و الفاظ متن شنکرف ، مورثانه زده ، ۶۶ ص ، ۱۶ ص .

● اصطلاحات دیوان حافظ

از ناشناس . واژه های دیوان حافظ را گزارش کرده است . بدون ترتیب الفبای ، بی
 دیباچه ، در خلاصه احوال خواجه حافظ نگاشته است .

آغاز : اصطلاحات کتاب خواجه حافظ قدس سره . عارفان ساقی مراد مرشد و محبوب حقیقی ،
 شراب مراد معرفت و محبت حق تعالی ، پیر مغان و مخ بچه مراد مرشد .

○ F 42/8334 : مستعلیق ، (لور هید) ، سده ۱۳ - ۵ . ع ، خط شنکرف بر الفاظ متن ،
 مراد مناجات مرثضوی گ - ع - .

● دیوان حزین

از شیخ محمد علی حزین لاهیجی (۱۱۰۳ - ۱۱۸۱/۱۱۸۱ - ۱۲۹۸ م)

[همان : منزوی ۳ : ۲۲۹۳ - موزه : ۴۸۹ - ن . ک : فرهنگ سخنوران : ۱۵۵]

○ 261/7482 - O : لتعلیق شکسته آمیز ، بغاضه مختلف ، سده ۱۳ ، آغاز (دیباچه مشهور) : الت الظاهر لیس فوقک شی و انت الباطن لیس . . . لا احصی ثناء علیک انت کما اثبت علی نفسک والصلوة علی من ارسله بالبشارة العظمی وجعله رحمه الالهی والاولی . . . (آغاز مثنوی) : بنام آنکه . . . را چمن ساخت - دل دوزخ شرر را الجمن ساخت . دارای : فصاید ، غزلیات ، رباعیات ، مثنویات . موربانه زده ، ۵۰۲ ص ۱۳۱ ص .

● دیوان حسینی

از سید فتح علی حسینی الرضوی الکردیزی . در ۱۱۹۲ هجری سروده است . در دیباچه مشهور

تاریخ سرودن چنین گفته است :

حسینی بدیوان اشعار خود ز معنی و الفاظ در ها بسقت
بجستم چو تاریخ اتمام آن دلم «انتخاب حسینی» بگفت

از وست :

از بسکه گشت خشف «حسینی» بما قوی
دل برنگ داغ کره شد فغان ما
جان بلب دارد «حسینی» بهر استقبال تو
گر بسر وقت من بعمار می آبی بیا
از خمار شب «حسینی» دارد احوال خراب
ساتیا بهوش مویا کن ازان لب ها شراب
«حسینی» رنگ زرد و اشک سوخت میکند فریاد
که درد عاشقی حاجت باظهاری نمی دارد
زگستاخی چه می بوسی «حسینی» آب لب می گون
هنوز ای بی ادب می خواری لیمدانی

آغاز (دیباچه مشهور) : بعد از حمد و ثنای حضرت کبریا و ثناء سید سرور الیاء صلوات الله علیه و علی آله و اصحابه کور سواد دبستان عقل و خرد لایله اقلیم تعزیر نیک و بد . . . سید فتح علی .